СПРАВКА ЗА ОТРАЗЯВАНЕ НА ПОСТЪПИЛИТЕ ПРЕДЛОЖЕНИЯ И СТАНОВИЩА ОТ ОБЩЕСТВЕНИТЕ КОНСУЛТАЦИИ ПО ПРОЕКТ НА НАРЕДБА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА МЕТОДИКАТА ЗА НАЧИНА ЗА РАЗПРЕДЕЛЯНЕ НА РАЗХОДИТЕ ПРИ ОПРЕДЕЛЯНЕ НА ЦЕНИ ЗА ПРЕДОСТАВЯНЕ НА ДОСТЪП ДО И СЪВМЕСТНО ПОЛЗВАНЕ НА ФИЗИЧЕСКА ИНФРАСТРУКТУРА И ПРАВО НА ПРЕМИНАВАНЕ ПО ЗАКОНА ЗА ЕЛЕКТРОННИТЕ СЪОБЩИТЕЛНИ МРЕЖИ И ФИЗИЧЕСКА ИНФРАСТРУКТУРА

№	Организация	Предложения и становища	Приети/ неприети	Мотиви
1.	„Цифрова кабелна корпорация“ ООД	**I. Правно основание и правен интерес** Настоящото становище се подава в срока за обществено обсъждане по чл. 26, ал. 4 ЗНА. „Цифрова кабелна корпорация“ ООД е предприятие — оператор на електронни съобщителни мрежи по смисъла на Закона за електронните съобщения, което от 2000 г. изгражда и поддържа собствена оптична физическа инфраструктура. Дружеството е пряко заинтересовано лице от съдържанието на Методиката, тъй като определяните по нея цени, обезщетения и гаранции пряко обуславят възможността на малките и средните оператори да получат достъп до чужда (в т.ч. общинска и публично финансирана) физическа инфраструктура при икономически поносими и равнопоставени условия. Като предприятие с изградена собствена мрежа дружеството ежедневно е изправено пред практиките, които настоящото становище цели да предотврати нормативно — искане на такси за право на преминаване, което по закон се дължи безвъзмездно, завишени оценки на чужда инфраструктура и поставяне на изисквания извън предвидените в закона. Тези практики поставят малките и средните оператори в	Приема се по принцип.	МТС приема общото изложение за правен интерес и правно основание за представяне на становище по проекта. Изложените конкретни бележки по проекта са разгледани на систематичното им място.

		неравнопоставено положение спрямо предприятията с господстващо положение на пазара.		
		II. Обща позиция Подкрепяме принципно целта на проекта да въведе липсваща уредба по чл. 3, ал. 9 ЗЕСМФИ и чл. 72, ал. 3 ЗУТ. Считаме обаче, че в предложената редакция проектът не постига целта за **равнопоставен и недискриминационен достъп** и създава риск от нови бариери пред малките оператори, поради следните основни съображения: 1. **Липсва изрична недискриминация между операторите**. Макар цените за достъп вече да са обвързани с принципите по чл. 2 (в т.ч. равнопоставеност и пропорционалност), никъде не е закрепена изрична забрана за прилагане на различни цени и условия за сходни искания при съпоставими обстоятелства. Освен това новият режим за обезщетения и гаранции (чл. 2, ал. 2) е по-стеснен от режима за цените (чл. 2, ал. 1). 2. Методите за оценка на общинска инфраструктура без историческа цена позволяват завишаване на разходната база (напр. „възстановителна стойност по текущи цени“), което директно оскъпява достъпа. 3. Коефициентите за обезщетения и особено за гаранция (до 1,3, т.е. до 130 % от стойността на работите) са непропорционални и обременяват недостатъчно капитализираните малки оператори. 4. Липсва изрична защита срещу заобикаляне на безвъзмездността на правото на преминаване по публична собственост и срещу поставянето на изисквания извън закона (чл. 3, ал. 2 ЗЕСМФИ) — практики, които се наблюдават в правоприлагането. 5. Липсва специален режим за открит и разходоориентиран достъп до инфраструктура, изградена с публични средства (в т.ч. по НПВУ),	Приема се частично (относно т. 1, 3, и 5).	Конкретните предложения относно преодоляването на евентуални дискриминационни практики са съответно възприети съгласно изложеното по-долу в частта с конкретните предложения (със съответна редакция) или са изложени мотиви за неприемането им.

		какъвто изисква правото на ЕС в областта на държавните помощи.		
		III. Конкретни предложения за изменения **Предложение 1. Изрична недискриминация между операторите и уеднаквяване на принципите (§ 3 относно чл. 2)** **Проблем.** Проектът (§ 3) прави действащите принципи по чл. 2 изрично приложими към цените за достъп (нова редакция на ал. 1 — „по чл. 1, ал. 1, т. 1“). Остават обаче два дефекта. Първо, новата ал. 2, уреждаща обезщетенията и гаранциите, е по-стеснена от ал. 1 — тя не включва разходната обусловеност и забраната за антиконкурентно крос-субсидиране. **Второ, никъде не е закрепена изрично недискриминацията между самите оператори — забраната за различни цени и условия за сходни искания**. Допусната е и техническа грешка: гаранциите са уредени в чл. 1, ал. 1, т. 3, а ал. 2 препраща към т. 2. **Предлагаме** две изменения в чл. 2. (1) В ал. 1 да се създаде нова т. 6: „*6. недискриминация между мрежовите оператори — не се допуска прилагане на различни цени, обезщетения, гаранции или други условия спрямо мрежови оператори за сходни искания при съпоставими обстоятелства*.“ **(2)** ал. 2 да придобие следната редакция, за да не е по-стеснена от ал. 1 и да се поправи препращането: „*(2) При изчисляване на размера на обезщетенията по чл. 1, ал. 1, т. 2 и на гаранциите по чл. 1, ал. 1, т. 3 се спазват принципите по ал. 1*.“ **Мотиви.** Изричната недискриминация (чл. 3, ал. 3 и чл. 4, ал. 2 ЗЕСМФИ) гарантира равен достъп независимо от размера на оператора и предотвратява по-благоприятни условия за едрите оператори. Препращането на ал. 2 към пълния набор принципи по ал. 1 уеднаквява защитата и при	Приема се частично.	1. Въвежда се изрично недискриминационна клауза и е отстранена погрешната препратка. „*6. недискриминация между мрежовите оператори — не се допуска прилагане на различни цени, обезщетения, гаранции или други условия спрямо мрежови оператори за сходни искания при съпоставими обстоятелства*.“ „*(2) При изчисляване на размера на обезщетенията по чл. 1, ал. 1, т. 2 и на гаранциите по чл. 1, ал. 1, т. 3 се спазват принципите на прозрачност, равнопоставеност, пропорционалност и недискриминация*“. 2. Считаме, че забраната за антиконкурентно крос-субсидиране е лишена от практически смисъл, що се отнася до обезщетенията за сервитутите върху имоти частна държавна или общинска собственост и гаранциите за възстановяване на нарушени тротоарни

		обезщетенията и гаранциите.		настилки. Предложението и мотивите са формулирани по начин, който не позволява да се разбере кого „кроссубсидира“ съответният орган в тези случаи. 3. По разходната обусловеност: 3.1. Член 3, ал. 6 от ЗЕСМФИ изисква такава обусловеност само по отношение на услугите по предоставяне на достъп до и за съвместно ползване и на право на преминаване (физическа инфраструктура), но не и за сервитутите. Възприетият подход (обезщетение в максимален размер на данъчната оценка) не е обвързан с разходи, а със стойността на имота, по аналогия с чл. 31, ал. 4, т. 4 от ЗЕСМФИ, който включва като елемент цената на имота в границите на сервитута, а не отчитането на разходи. 3.2. Единствено в чл. 1, ал. 1, т. 1 от методиката става въпрос за цени на услуги, спрямо които могат да се изчислят разходите за предоставянето им. В останалите случаи става въпрос за обезщетение (не става ясно какви разходи се

				предлага да се вземат предвид) или обезпечение (което има възстановителна функция, но само по себе си не е услуга по смисъла на чл. 3, ал. 6 от ЗЕСМФИ). 3.3. Що се отнася до размера на гаранцията считаме, принципът за разходоориентираност намира израз в самите правила и методи за определянето ѝ, които се позовават на възстановяването на разходите.
		Предложение 2. Запазване на безвъзмездността и отстраняване на противоречието за публичната собственост (§ 2 относно чл. 1, ал. 1, т. 2) **Проблем.** Безвъзмездността на правото на преминаване и специално ползване по чл. 17 върху имоти — публична държавна или общинска собственост, вече е закрепена в чл. 1, ал. 2 от Методиката и проектът я запазва. Проблемът е другаде: новата чл. 1, ал. 1, т. 2 допуска обезщетение за „учредяване на други ограничени вещни права“ върху имоти — публична или частна собственост, докато чл. 14, ал. 1 ограничава обезщетението само до частна собственост. Това вътрешно противоречие създава риск публична собственост да бъде обременявана възмездно и косвено да се заобиколи безвъзмездността по чл. 1, ал. 2. **Предлагаме** привеждане на текстовете в съответствие и изрична анти-заобикаляща клауза: *„В чл. 1, ал. 1, т. 2 думите „публична или“ отпадат, така че обезщетения по раздел III да се*	Не се приема.	Член 3, ал. 9 от ЗЕСМФИ свързва безвъзмездността само с **обезщетенията за възникнали сервитути** върху имоти – частна държавна или общинска собственост. За **останалите ограничени вещни права**, както върху имоти публична, така и върху имоти частна държавна или общинска собственост законодателят изисква да се определят правилата за изчисляване на размера на обезщетенията за учредяването на съответното право. Член 1, ал. 1, т. 2 от методиката отразява точно тази законова делегация и затова предложението за

		дължат единствено върху имоти — частна държавна или общинска собственост. Не се допуска определяне на цена, такса, обезщетение или друго плащане, което пряко или косвено обременява безвъзмездното право по чл. 1, ал. 2.“ **Мотиви.** Отстранява вътрешното противоречие между чл. 1, ал. 1, т. 2 и чл. 14, ал. 1, запазва безвъзмездността по чл. 1, ал. 2 и пресича косвеното ѝ заобикаляне.		отмяната му не се приема. За да се отстрани посоченото вътрешно противоречие се допълва съответно чл. 14, ал. 1: *„Еднократно обезщетение за учредяването на други ограничени вещни права върху имоти – **публична или** частна държавна или общинска собственост, за изграждане на нова или разширяване на съществуваща физическа инфраструктура за разполагане на електронни съобщителни мрежи, **за които се дължи обезщетение по закон,** се извършва чрез оценка на правото по общоприетите стандарти за оценяване от определен от съответната община или ведомство лицензиран оценител“.*
		Предложение 3. Разходоориентираност при оценка на общинска инфраструктура без историческа цена (§ 6 относно чл. 7, ал. 2 и 3) **Проблем.** Проектът (§ 6, чл. 7, ал. 2) въвежда четири метода без ред на приоритет. Методът по т. 1 (възстановителна стойност по текущи цени) макар и коригиран с коефициент за физическо овехтяване, отразява стойността за изграждане на нов, функционално еквивалентен актив и по правило надхвърля историческата амортизирана стойност; при инфраструктура отпреди 1990 г. това завишава разходната база и оскъпява достъпа. Липсват	Приема се частично.	След частичното възприемане на предложението текстът се редактира така: „*(3) Изборът на метод по ал. 2 се мотивира писмено от общината в акта за предоставяне на правото. Когато са приложими повече от един метод, се прилага този, който води до по-ниската обоснована*

		отчитане на моралното (функционално) овехтяване и изрично препращане към разходната обусловеност по чл. 2. **Предлагам**е нова редакция на ал. 3: „*(3) Изборът на метод по ал. 2 се мотивира писмено от общината в акта за предоставяне на правото и се публикува. Избраният метод и получената стойност трябва да отразяват действителната икономическа (амортизирана) стойност на актива и да са съобразени с принципите по чл. 2, ал. 1, като се отчита и моралното (функционално) овехтяване. Когато са приложими повече от един метод, се прилага този, който води до по-ниската обоснована стойност. Определената стойност подлежи на оспорване по реда на ЗЕСМФИ.“* **Мотиви.** Гарантира, че цените за достъп остават разходоориентирани и че оценъчният механизъм не се използва за създаване на ценова бариера пред конкурентите.		*стойност.“* По отношение на публикуването: Правната характеристика на методиката не допуска възлагане на задължения на органи на местното самоуправление - такива могат да им бъдат възлагани само чрез закон. Методиката е подзаконов нормативен акт с предмет, ограничен до методология за изчисляване на цени, обезщетения и гаранции. Що се отнася до второто изречение от приложението, според НСОРБ в практиката значителна част от общинската инфраструктура е изградена преди 1990 г. и част от общините не разполагат с надлежно документирана историческа цена на придобиване. Алинея 2 се отнася само общинска собственост без документирана историческа цена на придобиване. При липсата на исторически данни прилагането на предлаганото правило („*Избраният метод и получената стойност трябва да отразяват действителната икономическа (амортизирана) стойност на актива и да са*

				съобразени с принципите по чл. 2, ал. 1, като се отчита и моралното (функционално) овехтяване“) може да е практически невъзможно. Що се отнася до оспорването на цените, считаме, че тези въпроси са извън обхвата на методиката и следва да се прилага съответното законодателно разрешение в ЗЕСМФИ.
		Предложение 4. Коефициентът К при обезщетенията да не се прилага максимално по подразбиране (§ 7 относно чл. 13 и чл. 14) **Проблем.** Формулите по чл. 13 и 14 определят коефициент К „със стойност до 1,0“, без критерии за конкретното му определяне. Показателно е, че за действащото право на преминаване по чл. 12 максималният коефициент е 0,7. Проектът въвежда за сервитутите по-висок таван (1,0) без обосновка, при това върху сходно ограничаване на същата земя, което води до системно по-високи обезщетения. Липсата на критерии позволява прилагане на максимума по подразбиране. **Предлагаме** добавяне на алинея към чл. 13 (и съответно към чл. 14): *„Коефициентът К се определя мотивирано въз основа на обективни критерии, отчитащи действителната степен на ограничаване на ползването на засегнатия имот, и не може да се прилага в максимален размер без конкретна писмена обосновка. При невъзможност за обосноваване на по-висока стойност се прилага по-ниската. Максималната стойност на К да се приведе към 0,7 по аналог с чл. 12, освен ако по-висока стойност не бъде изрично обоснована.“*	Не се приема	Данъчната оценка на имотите и правата по принцип е значително по-ниска от тяхната пазарна стойност. Прилагането на коефициент до 0,7 спрямо вече занижена данъчна оценка означава, че реалното обезщетение, което ще получи общината, ще бъде многократно под пазарната стойност на ограничението, наложено върху имота. Съгласно чл. 31, ал. 4, т. 4 ЗЕСМФИ при определяне на обезщетението задължително се взема предвид пазарната оценка на имота. Прилагането на предлагания текст ще създаде административни трудности на малките общини. Освен това не става ясно коя е „по-ниската стойност“.

		Мотиви. Осигурява пропорционалност (чл. 2, ал. 2) и предотвратява автоматичното максимизиране на обезщетенията.		
		Предложение 5. Гаранцията за възстановяване на настилки — намаляване на К и допускане на алтернативни форми (§ 8 относно чл. 15) **Проблем.** Коефициентът К за гаранцията е „със стойност до 1,3“, т.е. допуска обезпечение до 130 % от прогнозната стойност на работите. Свръхобезпечаването блокира оборотен капитал и е особено обременяващо за малките и средните оператори. Освен това не е предвидена форма на гаранцията, различна от паричен депозит, нито ред за освобождаването ѝ. **Предлагаме** следните изменения в чл. 15: а) коефициентът К да бъде „със стойност до 1,0“ вместо „до 1,3“; б) създаване на нова алинея: *„Гаранцията може да се предостави по избор на задълженото лице като парична сума, безусловна и неотменяема банкова гаранция или застрахователна полица. Гаранцията се освобождава в 14-дневен срок от приемане на възстановителните работи; при частично изпълнение се освобождава съответната част.*“ в) при определяне на прогнозната стойност А да се дава приоритет на метода по т. 3 (усреднена цена от последните пет договора от всички възложители), за да се избегне позоваване на единичен завишен договор. **Мотиви.** Пропорционалност и запазване на ликвидността на операторите, без да се намалява защитата на общината срещу реален риск от невъзстановяване.	Приема се частично.	След приемането на предложенията текстът е със следната редакция: ***„Чл. 15. (1)*** *Размерът на гаранция за възстановяване на улични и тротоарни настилки и вътрешноквартални пространства с нарушена цялост се определя по следната формула:* *ГВ = К. S.A,* *където:* *К е коефициент със стойност до 1.0;* *S – площта на засегнатия от строителните работи участък в кв. м., определен съгласно техническия проект;* *А – прогнозна стойност на работите по възстановяването, определена по един от следните начини:* *1. цени по последния сключен и действащ договор на съответната община в резултат на проведена обществена поръчка за поддържане и/или текущ*

				ремонт и/или строителство и/или основен ремонт и/или реконструкция и/или рехабилитация на общинската пътна и улична мрежа, пътни съоръжения, актуализирани с индекса на потребителските цени за периода след сключването на договора или *2. цени по изпълнени договори за дейности по т. 1 в съответната община, актуализирани с индекса на потребителските цени за периода след прекратяването на договора или* *3. усреднена цена от последните пет сключени договора (от всички възложители) за дейности по т. 1 съгласно информацията, публикувана в Регистъра за обществените поръчки.* *(2) Гаранцията може да се предостави по избор на задълженото лице като парична сума, безусловна и неотменяема банкова гаранция или застрахователна полица. Гаранцията се освобождава в 14-дневен срок от приемане на възстановителните работи; при частично изпълнение се освобождава съответната*

				част.“. Що се отнася до избора на метод, той следва да принадлежи на общината. Предпочитанието към усредената цена може да създаде административна тежест за малките общини, а съответната стойност да не отразява местните особености и динамиката в цените на този вид дейности.
		Предложение 6. Конфликт на интереси и защита срещу изисквания извън закона **Проблем.** Общината често е едновременно собственик на инфраструктурата, ценообразуващ орган и лице, върху чиято собственост се учредяват сервитути. Проектът задълбочава този конфликт: по чл. 13, ал. 1 и чл. 14, ал. 1 лицензираният оценител се определя от самата община или ведомство, което е и бенефициент на по-високата оценка. Наред с това в правоприлагането се наблюдават практики на многократни нови такси, повторни процедури и обявяване на вече заплатени такси за „изгубили правно действие“, които нарушават чл. 3, ал. 2 ЗЕСМФИ. **Предлагаме** нова разпоредба със следното съдържание: „*Когато общината или ведомството е едновременно собственик на физическата инфраструктура и орган, определящ цените, обезщетенията или гаранциите, оценката се извършва от независим лицензиран оценител, а на засегнатия мрежов оператор се осигурява право да представи насрещна оценка. Актът и оценката се публикуват. Не се допуска поставянето на изисквания, такси или условия извън предвидените*	Не се приема.	По правило цените се определят от собственика (на инфраструктурата и/или имота). Методиката има за цел да създаде конкретни правила, които да облекчават процесите, а не да водят до допълнителни спорове, оценки и насрещни оценки. Освен това предложението надхвърля законовата делегация на ЗЕСМФИ, която не включва правила за решаване на спорове и разногласия.

		в закона и в тази методика, нито преразглеждане на вече определени и заплатени цени. Споровете относно цените и условията за достъп се решават по реда на ЗЕСМФИ пред Комисията за регулиране на съобщенията.“ **Мотиви.** Прилага чл. 3, ал. 2 ЗЕСМФИ и осигурява ефективно средство за защита срещу бездействие и обструкции.		
		Предложение 7. Открит и разходоориентиран достъп до инфраструктура, изградена с публични средства **Проблем.** Значителна част от физическата инфраструктура е или ще бъде изградена с публични и европейски средства (в т.ч. по НПВУ, Компонент 7, инвестиция К7.И1). Правото на ЕС в областта на държавните помощи (Насоки на ЕК относно държавната помощ за широколентови мрежи, 2023/С 36/01) поставя като условие такава инфраструктура да бъде достъпна за всички оператори при открит, недискриминационен и разходоориентиран достъп. Предлагаме нова разпоредба: „*За физическа инфраструктура, изградена, придобита или модернизирана изцяло или частично с публични или европейски средства, се осигурява открит достъп при недискриминационни и строго разходоориентирани условия. Цените за достъп до такава инфраструктура се определят на разходоориентирана основа и се публикуват като референтно предложение, достъпно при равни условия за всички мрежови оператори*.“ **Мотиви.** Предотвратява дублирането на вече изградени мрежи, защитава публичния ресурс и е в съответствие с условията за съвместимост на държавната помощ с вътрешния пазар.	Приема се.	*Създава се чл. 11а:* *„Чл. 11а. За физическа инфраструктура, изградена, придобита или модернизирана изцяло или частично с публични или европейски средства, се осигурява открит достъп при недискриминационни и разходоориентирани условия. Цените за достъп до такава инфраструктура се определят на разходоориентирана основа и се публикуват като предложение, достъпно при равни условия за всички мрежови оператори“.*

		Предложение 8. Редакционни (правно-технически) бележки а) В § 3 (чл. 2, ал. 2) позоваването на гаранциите следва да бъде към чл. 1, ал. 1, т. 3, а не към т. 2 (виж и Предложение 1). б) В § 8 въвеждащото изречение гласи „Създава се раздел III“, а заглавието на самия раздел е „Раздел IV“. Тъй като § 7 вече създава Раздел III (чл. 13 и 14), в § 8 навсякъде да се посочи Раздел IV (чл. 15). в) Новата чл. 1, ал. 1, т. 2 (имоти „публична или частна“) противоречи на чл. 14, ал. 1 (само „частна“); текстовете да се уеднаквят (виж Предложение 2). г) В чл. 14, ал. 2 изразът „се изчислява реда на чл. 13, ал. 2 и 3“ да се коригира на „се изчислява по реда на чл. 13, ал. 2 и 3“.	Приемат се частично.	а) Приема се. Отразено в текста. б) Приема се. Отразено в текста. в) Не се приема по мотивите към предложение 2 по-горе. г) Приема се. Отразено в текста.
		IV. Заключение Молим предложенията по т. III да бъдат обсъдени и отразени в окончателния текст на наредбата. Приемането им ще осигури, че Методиката действително **гарантира равнопоставен, прозрачен, недискриминационен и разходоориентиран достъп** до физическата инфраструктура — независимо от размера на оператора — и ще предотврати повторение на установените вече практики на ограничаване на конкуренцията. Оставаме на разположение за участие в работни срещи по обсъждането на проекта	Приема се.	Представените предложения са полезни и са съобразени в по-голямата си част в крайния акт.
2.	**Клуб 2000**	НСКО „Клуб 2000“ включва в себе си десетки предприятия, предоставящи телекомуникационни услуги на територията на цялата страна и сме заинтересовани условията за работа на предприятията да бъдат прозрачни, равнопоставени и коректни. На първо място бихме искали да обърнем внимание, че Законът за електронните съобщителни мрежи и	Приема се частично	МТС приема общото изложение за правен интерес и правно основание за представяне на становище по проекта. Считаме обаче, че споровете между стопанските субекти не

		физическа инфраструктура (ЗЕСМФИ) към който е цитираната Наредба, имаше за цел намаляване на разходите по изграждане на широколентови електронно съобщителни мрежи (ЕСМ) и тяхното разгръщане по цялата територия на страната. На практика ЗЕСМФИ и Наредбата към него допринесе единствено до изостряне на отношенията и множество съдебни производства между операторите на ЕСМ и мрежовите оператори, които стопанисват физическата инфраструктура. Подзаконовият нормативен акт не само не допълва качествено нормите на закона, а напротив, дава възможност на мрежовите оператори едностранно да налагат рестриктивни условия, който категорично противоречат на духа на закона. В ход са множество производства за необосновани цени и/или условия на предоставяната от мрежовите оператори физическа инфраструктура. В тази връзка считаме, че следва внимателно и обосновано да се направят изискваните от ЗЕСМФИ допълнения в методиката, както и да се обърне внимание на проблемни текстове в съществуващите към този момент разпоредби.		произтичат от действащото законодателство, а евентуално погрешното му прилагане. Не споделяме разбирането, че правните норми сами по себе си дават възможност за налагането на рестриктивни условия.
		ПРЕДЛОЖЕНИЕ 1 Преди думите „държавна“ и „общинска“ да се постави думата **„частна“** Така разпоредбата би имала следния вид: **§ 1** В заглавието на методиката след думата „преминаване“ се поставя запетая и се добавя „за изчисляване на размера на обезщетенията за сервитути и за учредяване на други ограничени вещни права върху имоти - ***частна*** държавна или ***частна*** общинска собственост и за определяне на размера на гаранцията за възстановяване на настилки и пространства с нарушена цялост“, **МОТИВИ** Доколкото измененията касаят само „частни“	Не се приема	Съгласно чл. 3, ал. 9 от ЗЕСМФИ „С методиката по ал. 5 се определят и правилата за изчисляване на размера на обезщетенията за възникнали сервитути по чл. 31, ал. 2, т. 2 върху имоти – частна държавна или общинска собственост**, както и за учредяването на други ограничени вещни права върху имоти – публична или частна държавна или**

		държавни и общински имоти, смятаме, че резонно още в заглавието да е посочено това, което би елиминирало грешни тълкувания при прилагането на разпоредбите. Също така методиката се приема на основание чл. 3, ал. 9 от ЗЕСМФИ, където думата „частна“ е изрично посочена. **§ 2** В чл. 1 се правят следните изменения и допълнения: **1.** Алинея 1 се изменя така: „(1) С тази методика се определя: начинът за разпределение на разходите при определяне на цени за услугите при предоставянето на достъп до и съвместно ползване по чл. 15 и правото на преминаване и право на специално ползване по чл. 17 от Закона за електронните съобщителни мрежи и физическа инфраструктура (ЗЕСМФИ);		**общинска собственост**, за изграждане на нова или разширяване на съществуваща физическа инфраструктура за разполагане на електронни съобщителни мрежи, за които се дължи обезщетение по закон. Предложението не съответства на изисквания от ЗЕСМФИ обхват на наредбата, който съответно е отразен в заглавието и в чл. 1, очертаващ приложното ѝ поле.
		<u>ПРЕДЛОЖЕНИЕ 2</u> Предлагаме да се добави след „както и“ думата **„<u>Правилата</u>“,** както и думата **„<u>частна</u>“** след „или“ Тогава разпоредбата ще придобие следната редакция: 2. правилата за изчисляване на размера на обезщетенията за възникнали сервитути по. чл. 31, ал. 2, т. 2 от ЗЕСМФИ върху имоти - частна държавна или ***<u>частна</u>*** общинска собственост, както и ***<u>правилата</u>*** за учредяването на други ограничени вещни права върху имоти - публична или частна държавна или ***<u>частна</u>*** общинска собственост, за изграждане на нова или разширяване на съществуваща физическа инфраструктура за разполагане на електронни съобщителни мрежи, за които се дължи обезщетение по закон; **МОТИВИ** Предложението е чисто редакционно и смятаме, че с него се постига по- добра разбираемост. 3. правилата за определяне на размера на гаранция,	Не се приема	Член 1, ал. 1, т. 2 възпроизвежда точно обхвата на методиката в частта, установена в чл. 3, ал. 9 от ЗЕСМФИ. Предложението изменя смисъла на законовата разпоредба и приемането му би било незаконосъобразно.

		обезпечаваща изпълнението на задължението за възстановяване- на улични и тротоарни настилки и вътрешноквартални пространства с нарушена цялост по чл. 72, ал. 3 от Закона за устройство на територията“. **2.** В ал. 3 след думата „цени“ се добавя „за услуги, посочени в ал. 1, т. 1“. **§ 3** В чл. 2 се правят следните изменения и допълнения: **1.** Досегашният текст става ал. 1 и в него след думата „разходите“ се добавя „по чл. 1, ал. 1, т. 1“.		
		<u>ПРЕДЛОЖЕНИЕ 3</u> В новата ал. 1 на чл. 2 да се добави т. 6 със следното съдържание ***<u>„6. недискриминация между мрежовите оператори -— не се дописка прилагане на различни иени, обезщетения, гаранииии или дриги условия, спрямо мрежови оператори за сходни искания при съпоставими обстоятелства.</u>*** **“** **МОТИВИ** Предложеното допълнение ще осигури равнопоставеност на операторите, независимо от тяхната големина при сходни искания. **§ 3** Създава се ал. 2: **3.** При изчисляване на размера на обезщетенията по чл. 1, ал. 1, т. 2 и на гаранциите по чл. 1, ал. 1, т. 2 се спазват принципите на прозрачност, равнопоставеност и пропорционалност“. **§ 4** В чл. 4, ал. 4 след думата „услуги“ се поставя запетая и се добавя „свързани с достъп до и съвместно ползване на физическа инфраструктура“. . **§ 5** В заглавието на раздел II след думата „разходите“ се добавя „за предоставяне на услугите за достъп до и съвместно ползване на физическа инфраструктура“.	Приема се.	Въвежда се изрично недискриминационна клауза „*6. недискриминация между мрежовите оператори — не се допуска прилагане на различни цени, обезщетения, гаранции или други условия спрямо мрежови оператори за сходни искания при съпоставими обстоятелства*.“ „*(2) При изчисляване на размера на обезщетенията по чл. 1, ал. 1, т. 2 и на гаранциите по чл. 1, ал. 1, т. 3 се спазват принципите на прозрачност, равнопоставеност, пропорционалност и недискриминация*“.

		§ 6 В чл. 7 се правят следните изменения и допълнения: **1.** Досегашният текст става ал. 1. **2.** Създават се ал. 2 и 3:		
		<u>ПРЕДЛОЖЕНИЕ 4</u> А) След думата „методи“, се поставя запетая и да се добавят думите **<u>„избран така, че да осигурява най-ниска обоснована стойност</u>“** Б) т.2 да отпадне В) В ал. 3 след думата „правото“ се добавя **<u>„и се публикува. Избраният метод и получената стойност трябва да отразяват действителната икономическа (амортизирана! стойност на актива и да са съобразени с принципите по чл. 2, ал. 1, като се отчита и моралното (функционално) овехтяване. Определената стойност подлежи на оспорване по реда на ЗЕСМФИ</u>.** (2) За общинска инфраструктура без документирана историческа цена на придобиване се използва един от следните методи, ***<u>избран така., че да осигурява най-ниска обоснована стойност</u>:*** 1. възстановителна стойност по текущи цени - стойността за изграждане на функционално еквивалентна инфраструктура към момента на оценката, коригирана с коефициент за физическо овехтяване съобразно периода на експлоатация и техническото състояние на актива; ~~*2 индексирана балансова стойност наличната балансова стойност, актуализирана чрез официалния индекс на потребителските цени на Националния статистически институт за периода от последното счетоводно отразяване до момента на определяне на цената;*~~ отпада 3. референтни пазарни данни - цени по договори за	Приема се частично	След частичното възприемане на предложението текстът се редактира така: *„(3) Изборът на метод по ал. 2 се мотивира писмено от общината в акта за предоставяне на правото. Когато са приложими повече от един метод, се прилага този, който води до по-ниската обоснована стойност.“* По отношение на публикуването: Правната характеристика на методиката не допуска възлагане на задължения на органи на местното самоуправление - такива могат да им бъдат възлагани само чрез закон. Методиката е подзаконов нормативен акт с предмет, ограничен до методология за изчисляване на цени, обезщетения и гаранции. Що се отнася до второто изречение от приложението, според НСОРБ в практиката значителна част от общинската инфраструктура е изградена преди 1990 г. и част от общините не разполагат с

		изграждане на сходна инфраструктура в общини със съпоставимо население в същата или съседна област, публикувани в Регистъра за обществените поръчки; 4. независима експертна оценка - изготвена от лицензиран оценител по Закона за независимите оценители въз основа на общоприети стандарти за оценяване, с документирана одитна следа по смисъла на чл. 5, ал. 5. (3) Изборът на метод по ал. 2 се мотивира от общината в акта за предоставянето на правото ***и се публикува. Избраният метод и получената стойност трябва да отразяват действителната икономическа (амортизирана) стойност на актива и да са съобразени с принципите по чл. 2, ал. 1, като се отчита и моралното (функционално) овехтяване. Определената стойност подлежи на оспорване по реда на ЗЕСМФИ*** **МОТИВИ** Смятаме, че методите следва да се прилагат така, че да не създават необосновани пречки/бариери за реализация на инвестиционни намерения на операторите. Изборът следва да бъде обоснован и при равни условия за всички. По този начин всички оператори изграждащи ЕСМ в една община ще бъдат поставени при равни условия и няма да се допуска приоритизиране на някои от тях. Считаме че методът в т.2 следва да отпадне, като напълно неприложим. По-голямата част от общинската инфраструктура е строена преди повече от 40 години и натрупаната инфлация спрямо тогава ще е огромен процент.		надлежно документирана историческа цена на придобиване. Алинея 2 се отнася само общинска собственост без документирана историческа цена на придобиване. При липсата на исторически данни прилагането на предлаганото правило („*Избраният метод и получената стойност трябва да отразяват действителната икономическа (амортизирана) стойност на актива и да са съобразени с принципите по чл. 2, ал. 1, като се отчита и моралното (функционално) овехтяване“)* може да е практически невъзможно. Що се отнася до оспорването на цените, считаме, че тези въпроси са извън обхвата на методиката и следва да се прилага съответното законодателно разрешение в ЗЕСМФИ. Методът в т. 2 се запазва, за да се даде възможност за надлежно изчисление. Въпреки че по-голямата част от инфраструктурата е строена преди повече от 40 години, са последвали допълнителни счетоводни записи, включително

				ревалоризации и преоценки. Текстът предвижда да се отчита само инфлацията считано от последното счетоводно отразяване, а не от завеждането на актива.
		<u>ПРЕДЛОЖЕНИЕ 5</u> **Чл. 13. (1)** Определянето на еднократно обезщетение за възникнал сервитут по чл. 31, ал. 2, т. 2 от ЗЕСМФИ върху имоти - частна държавна или ***<u>частна</u>*** общинска собственост, за изграждане на нова или разширяване на съществуваща .физическа инфраструктура за разполагане на електронни съобщителни мрежи, се Извършва чрез оценка на правото по общоприетите стандарти за оценяване от определен от съответната община или ведомство лицензиран оценител. **МОТИВИ** Предложението е чисто редакционно и смятаме, че с него се избягва разнородно тълкуване при прилагане на разпоредбата **(2)** Обезщетението по ал. 1 се определя, като се вземат предвид: 1. конкретната зона или зони, в които възниква сервитут; 2. широчината на ивицата за изграждане на електронната съобщителна мрежа; 3. дължината на ивицата за урбанизирани и неурбанизирани територии.	Не се приема	Текстът е достатъчно ясен и без това уточнение.
		<u>ПРЕДЛОЖЕНИЕ 6</u> А) стойността на коефициента К да се замени с **<u>0,1</u>** Б) думата „зона“ в определението на „D“ да се замени с **<u>„ивица“</u>** В) след думите ДВ, бр. 49 от 21.06.2019 г“ да се добави **<u>„При разширение на сервитута, възложителят дължи обезщетение само за</u>**	Приема се частично.	Методиката търси справедлив баланс между интересите на операторите на електронни съобщителни мрежи и на общината и държавата, управляващи съответните имоти. В резултат на

		разширението. При изграждане на нова или разширение на съществуваща физическа **инфраструктура, при което не се засяга размера на сервитута,** новият **възложител дължи еднократно обезщетение на носителя на сервитута, пропорционално на използваната сервитутна площ“.** Г) в края да се добави: **ПС серв - не може да надхвърля половината от стойността на обекта** Така разпоредбата ще добие вида: **§ 4** Стойността на обезщетението е сумата от обезщетенията за всеки отделен участък от трасето с различна данъчна стойност на земята, определен по следната формула: ПС *сере.* = K.L.D-ДС, където: К е коефициент със стойност до ***0,1;*** L - дължината на трасето на участък от него с една и съща данъчна оценка на земята; D - ширина на сервитутната ***ивица,*** определена в подробния устройствен план, договора или административния акт, но не повече от максималния размер за съответните елементи на физическа инфраструктура по приложението към чл. 7 от Наредба № 6 от 2019. г. за сервитутите, които възникват в полза на операторите на електронни съобщителни мрежи по Закона за електронните съобщителни мрежи и физическа инфраструктура (обн., ДВ, бр. 49 от 21.06.2019 г.) ***При разширение на сервитута, възложителят дължи обезщетение само за разширението. При изграждане на нова или разширение на съществуваща физическа инфраструктура, при което не се засяга размера на сервитута, новият възложител дължи еднократно обезщетение на носителя на сервитута, пропорционално на използваната сервитутна площ*** ДС - стойността съгласно данъчната оценка за кв. м		бележката по-горе и по аналогия с чл. 12, ал. 4 от методиката коефициентът е намален до 0,7. Приемаме предложението „зона“ да се замени с „ивица“. Стойността на правото не може да се поставя в зависимост от стойността на обекта. На първо място, стойността на обекта е неясно понятие, защото не става ясно какви разходи се включват в него. На второ място, ползата от учредяването на сервитута по правило би следвало да надхвърля платената за него цена. На трето място, обезщетението за ограничението, което търпи собственика на имота, няма връзка със стойността на обекта. Що се отнася до хипотезата на втори оператор в същия сервитут, вместо учредяването на нов сервитут двамата оператори биха могли да използват съвместно изградената от първия инфраструктура за разполагането на мрежите. С оглед яснота в текста се добавя изречението: „*При последващо разширение на сервитутната ивица се*

		земя за съответния участък, в границите на който стойността на земята не се променя. ***<u>ПС серв - не може да надхвърля половината от стойността на обекта</u>*** **МОТИВИ** Предлагаме коефициентът К са е най-много 0,1. Считаме, че в съответствие с Директива 2014/61/ЕС НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА от 15 май 2014 година относно мерките за намаляване на разходите за разгръщане на високоскоростни електронни съобщителни мрежи следва държавата и общините да дадат своя принос за изграждане на високоскоростни ЕСМ, като еднократното обезщетение за възникналите сервитути в частни държавна и частна общинска собственост е в разумни граници. Това обезщетение ще формира общата стойност на инвестиционния проект и по-късно след реализацията му, разходите ще бъдат отнесени като част от цените на услугите на крайните потребители. В допълнение ДС на имотите има непрекъсната тенденция да се увеличава и ако няма коефициент, който да направи обезщетението адекватно, ще достигнем до ситуация, в която то ще надхвърля близо 10 пъти стойността на самия инвестиционен проект. НСКО "Клуб 2000" има сериозни принципни резерви срещу въвеждане на плаващи коефициенти при различните изчисления, тъй като Те ще насърчат субективност при определянето им и дори опити за злоупотреби във вреда на възложителите. Затова предлагаме да се въведат обективни критерии, които еднозначно да определят стойността на коефициентите. Замяната на думата „зона“ с „ивица“ ще уеднакви терминологията в различните нормативни документи - както е в цитираната Наредба № 6 от		*дължи обезщетение само за площта на разширението“.*

		2019 г. за сервитутите При разширение на вече съществуващ сервитут, следва новият оператор да дължи обезщетение на собственика на имота само за разширението, т.к. първият оператор вече е платил еднократно обезщетение. При изграждане на нова или разширение на съществуваща физическа инфраструктура, при което не се засяга размера на сервитута, новия възложител дължи еднократно обезщетение на носителя на сервитута пропорционално на използваната сервитутна ивица, т.к. той е вече е платил цялото обезщетение на собственика, а от този момент сервитутът ще се ползва съвместно. Считаме че общата сума на обезщетението „ПС *серв"* не трябва да надхвърля половината от стойността на обекта, в противен случай инвестиционните намерения на възложителите са напълно неоправдани. До колкото става дума за частни държавни и частни общински имоти, считаме, че Държавата и общините имат интерес да се развиват високоскоростни ЕСМ в България и с така определено еднократно обезщетение ще допринесат за развитието на съвременните технологии в съответствие с Директивите на ЕС.		
		<u>ПРЕДЛОЖЕНИЕ 7</u> Преди „Общинска" да се добави **„частна"** В ал. 2 след думата „изчислява да се добави **„по"** В ал. 4, думата „сумата" да се замени със **„<u>Стойността в евро</u>"** **Чл. 14.** (1) Еднократно обезщетение за учредяването на други ограничени вещни права върху имоти - частна държавна или ***<u>частна</u>*** общинска собственост, за изграждане на нова или разширяване на съществуваща физическа инфраструктура за разполагане на електронни съобщителни мрежи, се извършва чрез оценка на	Приема се частично.	Предложението е редактирано в съответствие с чл. 3, ал. 9 от ЗЕСМФИ. Добавя се „*по*". Считаме че замяната на думата „сумата" със „стойността в евро" е ненужна. Понятието „сума" отразява общия резултат от обединяването на различни елементи по формулата.

		правото по общоприетите стандарти за оценяване от определен от съответната община или ведомство лицензиран оценител. **(2)** Еднократното обезщетение за учредяването на други ограничени вещни права върху имотите по ал. 1, за изграждане на нова или разширяване на съществуваща физическа инфраструктура - линеен обект се изчислява ***по*** реда на чл. 13, ал. 2 и 3. **МОТИВИ** Предложението е редакционно. **(3)** Обезщетението по ал. 1 за учредяването на други ограничени вещни права за изграждането на инфраструктура, която не е линеен обект, се определя, като се вземат предвид: 1. конкретната зона или зони, в които се учредява съответното право и 2. площта на частта от имота, в която ще се изгражда или разширява физическата инфраструктура. **(4)** Стойността на обезщетението за учредяването на други ограничени вещни права за изграждането на инфраструктура, която не е линеен обект е ***Стойността в евро,*** определена по следната формула: ПС *огр.п.* = K.S-ДС, където: К е коефициент със стойност до 1,0; S - площта на засегнатата част от имота в кв. м. ДС - стойността съгласно данъчната оценка за кв. м на имота“. **МОТИВИ** Думата „сума“ е математическо действие и като такова е използвана по- горе в методиката. Тук е използвана в друго значение, и считаме, че с цел еднозначно разбиране на разпоредбата е по-добре да се използва „стойността в евро“ **§ 8.** Създава се раздел III „Определяне на размера на гаранция за възстановяване на улични и тротоарни		

		настилки и вътрешноквартални пространства с нарушена цялост“ с чл. 15: **„Раздел IV** **Определяне на размера на гаранция за възстановяване на улични и тротоарни настилки и вътрешноквартални пространства с нарушена цялост**		
		ПРЕДЛОЖЕНИЕ 8 А) Стойността на коефициента да е до **1,0** Б) точки 1, 2 и 3 да отпаднат, а в определението на Прогнозната стойност „А“ след думата „възстановяването“ да се добави **„за един кв.м, се определеля като усреднена цена от последните пет сключени договора (от всички възложители) за дейности по поддържане и/или текущ ремонт н/иди строителство и/или основен ремонт и/или реконструкция и/или рехабилитация на общинската пътна и улична мрежа, и/или пътни съоръжения, актуализирани с индекса на потребителските цени за периода след сключването на договорите съгласно информацията, публикувана в Регистъра за обществените поръчки. При липса на необходимия брой сключени договора, да се използват всички налични такива.** **Чл. 15.** Размерът на гаранция за възстановяване на улични и тротоарни настилки и вътрешноквартални пространства с нарушена цялост се определя по следната формула: ГВ = К. S.A, К е коефициент със стойност до ***1.0;*** S - площта на засегнатия от строителните работи участък в кв.м., определен съгласно техническия проект; А д прогнозна: стойност на. работите по възстановяването за ***един кв.м, се определеля като***	Приема се частично	След приемането на предложенията, постъпили в рамките на общественото обсъждане, текстът е със следната редакция: ***„Чл. 15. (1)*** *Размерът на гаранция за възстановяване на улични и тротоарни настилки и вътрешноквартални пространства с нарушена цялост се определя по следната формула:* *ГВ = К. S.A,* *където:* *К е коефициент със стойност до 1.0;* *S – площта на засегнатия от строителните работи участък в кв. м., определен съгласно техническия проект;* *А – прогнозна стойност на работите по възстановяването, определена по един от*

		усреднена цена от последните пет сключени договора (от всички възложители) за дейности по поддържане и/или текущ, ремонт и/илй строителство и/или основен ремонт и/или реконструкция и/или рехабилитация на общинската пътна и улична мрежа, и/или пътни съоръжения, актуализирани с индекса на потребителските цени за периода след сключването на договорите съгласно информацията, публикувана в Регистъра за обществените поръчки. При липса на необходимия брой сключени договора, да се използват всички налични такива. ~~*1. цени по последния сключен и действащ договор на съответната община в резултат на проведена обществена поръчка за поддържане и/или текущ ремонт и/или строителство и/или основен ремонт и/или реконетрукция и/или рехабилитация на общинската пътна и улична мрежа, пътни съоръжения; актуализирани с индекса на потребителските цени за периода след сключването на договора или 2. цени по изпълнени договорив дейности по т. 1 в съответната община; актуализирани с индекса на потребителските цени за периода след прекратяването на договора или 3: усреднена цена от последните пет сключени договора (от всички възложители) за дейности по т. 1 съгласно информацията, публикувана в Регистъра за обществените поръчки^*~~ мотиви ЗУТ допуска общинската администрация да изисква гаранция, която да обезпечи изпълнението на задължението на възложителя да възстанови улични и тротоарни настилки и вътрешноквартални пространства с нарушена цялост (чл.72, ал. 3). Тази гаранция ще покрие разходите на общината по		*следните начини:* *1. цени по последния сключен и действащ договор на съответната община в резултат на проведена обществена поръчка за поддържане и/или текущ ремонт и/или строителство и/или основен ремонт и/или реконструкция и/или рехабилитация на общинската пътна и улична мрежа, пътни съоръжения, актуализирани с индекса на потребителските цени за периода след сключването на договора или* *2. цени по изпълнени договори за дейности по т. 1 в съответната община, актуализирани с индекса на потребителските цени за периода след прекратяването на договора или* *3. усреднена цена от последните пет сключени договора (от всички възложители) за дейности по т. 1 съгласно информацията, публикувана в Регистъра за обществените поръчки.* *(2) Гаранцията може да се предостави по избор на задълженото лице като парична сума, безусловна и неотменяема банкова*

		възстановяване на настилките, в случай, че възложителят не го направи. В този смисъл намираме за основателно коефициентът да е до 1.0. Ако е над тази стойност, общината може да претендира за по-голяма гаранция от необходимата за извършване на възстановяването, а това според нас е недопустимо, т.к. първо - тази гаранционна вноска е блокирана сума на възложителя, която общината съхранява до приключване на строителството, която той не би могъл да използва за същинското строителство и второ - с коефициент до 1,0 гаранцията е достатъчна за възстановяването. НСКО "Клуб 2000" има сериозни принципни резерви срещу въвеждане на плаващи коефициенти при различните изчисления, тъй като те ще насърчат субективност при определянето им и дори опити за злоупотреби във вреда на възложителите. И че следва да се потърсят обективни критерии, като например в този случай коефициентът на овехтяване да бъде обективно свързан с амортизацията за периода между датата на изграждане на стария разрушен тротоар и датата на възстановяването му. Предложената редакция на определението на прогнозната стойност „А“ произтича от следното: За да се получи математически коректна формула, следва прогнозната стойност „А“ да е за 1 кв. м Една община може едновременно да има няколко действащи договора за поддържане; текущ ремонт; основен ремонт; реконструкция и рехабилитация от различни изпълнители в различни части на общината. Кой от тях ще избере и на какво основание би могло да компрометира еднозначното определяне на ГВ. В този смисъл считаме че т.1 следва да отпадне. т. 2 не дава ограничение колко назад във времето са допустимите за използване за определяне на ГВ		*гаранция или застрахователна полица. Гаранцията се освобождава в 14-дневен срок от приемане на възстановителните работи; при частично изпълнение се освобождава съответната част.“.* Що се отнася до определянето на един единствен метод, на първо място, общината следва да има избор на метод за определяне на гаранциите, тъй като може да разполага с действащ договор, по който да възложи ремонта, ако възложителят на възстанови съответните настилки и площи. Тя не следва да бъде ограничена да приеме по-малка гаранция от тази, която ще и струва ремонтът. Въвеждането само на усреднена цена може да създаде административна тежест за малките общини, а съответната стойност да не отразява местните особености и динамиката в цените на този вид дейности.

		договори. И ако са Повече от един, кой ще бъде избран и на какво основание. Това според нас компрометира прозрачността и коректността на изчислената прогнозна стойност. В този смисъл считаме че т.2 следва да отпадне. Предвид основния смисъл на гаранционната вноска и нейното предназначение, считаме, че стойност й трябва да се определя точно и конкретно и без да се налага на администрацията да избира измежду различни методи, защото тази вноска следва да е определена прозрачно, равнопоставено и еднакво за всички възложители на физическа инфраструктура за ЕСМ. В този смисъл предлагаме редакцията на т. 3, с която смятаме, че се гарантира на общината, че ако се налага, ще разполага с необходимия финансов ресурс за възстановяване на настилките, а едновременно с това, тежестта върху възложителя ще е определена по справедлив начин. От натрупания: ни опит при прилагането на досегашните разпоредби искаме да ви обърнем внимание на няколко несъвършенства в разпоредбите и да използваме настоящото обществено обсъждане да постави на вашето внимание и още един сериозен проблем:		
		ПРЕДЛОЖЕНИЕ 9 Предлагаме промяна в чл.9 ал. 2 както следва: Чл.9 (2) Разходите за амортизация по чл. 5, ал. 1, т. 1 се определят по линеен метод ***<u>върху цялата дължина на актива, въз основа на ежегодна, инвентаризация</u>***, както следва: **МОТИВИ:** Мрежовите оператори практикуват порочен модел на разпределяне на, разходите си само върху	Не се приема.	С методиката не може да се въвежда задължение за инвентаризация и амортизация на активи.

		дължината на използваната част от линейната мрежа, а не върху цялата ѝ дължина, като по този начин изкуствено завишават разходите си в пъти, респ. обосновават нереалистично високи цени за достъп в използваните от тях модели на ценообразуване. Някои от мрежовите оператори никога не са извършвали инвентаризация на линейните си мрежи и дори не са в състояние да посочат общата им дължина.		
		В заключение декларираме своята готовност да се включим в оставащия процес до финализиране на настоящия подзаконов нормативен акт както и други подобни, свързани със телекомуникациите и цифровата свързаност, осигурявайки специалисти с дългогодишен доказан опит.		Представените предложения са полезни и са съобразени в голямата си част в крайния акт.
3.	Сдружение „Национална асоциация телекомуникационни оператори“ (НАТО)	Настоящото становище се подава в срока за обществено обсъждане по чл. 26, ал. 4 ЗНА. Сдружение „Национална асоциация телекомуникационни оператори“ (НАТО), ЕИК 208418092, е браншова организация, която обединява предприятия, изграждащи и експлоатиращи електронни съобщителни мрежи и предоставящи електронни съобщителни услуги. Асоциацията представя и защитава общите професионални интереси на своите членове. Те са пряко засегнати от съдържанието на Методиката, тъй като определяните по нея цени, обезщетения и гаранции пряко обуславят възможността им да получат достъп до чужда (в т.ч. общинска и	Приема се по принцип.	МТС приема общото изложение за правен интерес и правно основание за представяне на становище по проекта. Изложените конкретни бележки по проекта са разгледани на систематичното им място.

		публично финансирана) физическа инфраструктура при икономически поносими и равнопоставени условия. Членовете на НАТО ежедневно се сблъскват с практиките, които настоящото становище цели да предотврати нормативно — искане на такси за право на преминаване, което по закон се дължи безвъзмездно, завишени оценки на чужда инфраструктура и поставяне на изисквания извън предвидените в закона. Тези практики засягат особено тежко малките и средните оператори и ги поставят в неравнопоставено положение спрямо предприятията с господстващо положение на пазара		
		II. Обща позиция Подкрепяме принципно целта на проекта да въведе липсваща уредба по чл. 3, ал. 9 ЗЕСМФИ и чл. 72, ал. 3 ЗУТ. Считаме обаче, че в предложената редакция проектът не постига целта за **равнопоставен и недискриминационен достъп** и създава риск от нови бариери пред малките оператори, поради следните основни съображения: 1. **Липсва изрична недискриминация между операторите**. Макар цените за достъп вече да са обвързани с принципите по чл. 2 (в т.ч. равнопоставеност и пропорционалност), никъде не е закрепена изрична забрана за прилагане на различни цени и условия за сходни искания при съпоставими обстоятелства. Освен това новият режим за обезщетения и гаранции (чл. 2, ал. 2) е по-стеснен от режима за цените (чл. 2, ал. 1). 2. Методите за оценка на общинска инфраструктура без историческа цена позволяват завишаване на разходната база (напр. „възстановителна стойност по текущи цени“), което директно оскъпява достъпа. 3. Коефициентите за обезщетения и особено за гаранция (до 1,3, т.е. до 130 % от стойността на	Приема се частично (относно т. 1, 3, и 5).	Конкретните предложения относно преодоляването на евентуални дискриминационни практики са съответно възприети съгласно изложеното по-долу в частта с конкретните предложения (със съответна редакция) или са изложени мотиви за неприемането им.

		работите) са непропорционални и обременяват недостатъчно капитализираните малки оператори. 4. Липсва изрична защита срещу заобикаляне на безвъзмездността на правото на преминаване по публична собственост и срещу поставянето на изисквания извън закона (чл. 3, ал. 2 ЗЕСМФИ) — практики, които се наблюдават в правоприлагането. 5. Липсва специален режим за открит и разходоориентиран достъп до инфраструктура, изградена с публични средства (в т.ч. по НПВУ), какъвто изисква правото на ЕС в областта на държавните помощи.		
		III. Конкретни предложения за изменения **Предложение 1. Изрична недискриминация между операторите и уеднаквяване на принципите (§ 3 относно чл. 2)** **Проблем.** Проектът (§ 3) прави действащите принципи по чл. 2 изрично приложими към цените за достъп (нова редакция на ал. 1 — „по чл. 1, ал. 1, т. 1“). Остават обаче два дефекта. Първо, новата ал. 2, уреждаща обезщетенията и гаранциите, е по-стеснена от ал. 1 — тя не включва разходната обусловеност и забраната за антиконкурентно крос-субсидиране. **Второ, никъде не е закрепена изрично недискриминацията между самите оператори — забраната за различни цени и условия за сходни искания**. Допусната е и техническа грешка: гаранциите са уредени в чл. 1, ал. 1, т. 3, а ал. 2 препраща към т. 2. **Предлагаме** две изменения в чл. 2. (1) В ал. 1 да се създаде нова т. 6: „*6. недискриминация между мрежовите оператори — не се допуска прилагане на различни цени, обезщетения, гаранции или други условия спрямо мрежови оператори за сходни искания при съпоставими обстоятелства*.“ **(2)** ал. 2 да придобие следната редакция, за да не е	Приема се частично.	1. Въвежда се изрично недискриминационна клауза и е отстранена погрешната препратка. „*6. недискриминация между мрежовите оператори — не се допуска прилагане на различни цени, обезщетения, гаранции или други условия спрямо мрежови оператори за сходни искания при съпоставими обстоятелства*.“ „*(2) При изчисляване на размера на обезщетенията по чл. 1, ал. 1, т. 2 и на гаранциите по чл. 1, ал. 1, т. 3 се спазват принципите на прозрачност, равнопоставеност, пропорционалност и недискриминация*“. 2. Считаме, че забраната за

		по-стеснена от ал. 1 и да се поправи препращането: „*(2) При изчисляване на размера на обезщетенията по чл. 1, ал. 1, т. 2 и на гаранциите по чл. 1, ал. 1, т. 3 се спазват принципите по ал. 1*.“ **Мотиви.** Изричната недискриминация (чл. 3, ал. 3 и чл. 4, ал. 2 ЗЕСМФИ) гарантира равен достъп независимо от размера на оператора и предотвратява по-благоприятни условия за едрите оператори. Препращането на ал. 2 към пълния набор принципи по ал. 1 уеднаквява защитата и при обезщетенията и гаранциите.		антиконкурентно крос-субсидиране е лишена от практически смисъл, що се отнася до обезщетенията за сервитутите върху имоти частна държавна или общинска собственост и гаранциите за възстановяване на нарушени тротоарни настилки. Предложението и мотивите са формулирани по начин, който не позволява да се разбере кого „кроссубсидира“ съответният орган в тези случаи. 3. По разходната обусловеност: 3.1. Член 3, ал. 6 от ЗЕСМФИ изисква такава обусловеност само по отношение на услугите по предоставяне на достъп до и за съвместно ползване и на право на преминаване (физическа инфраструктура), но не и за сервитутите. Възприетият подход (обезщетение в максимален размер на данъчната оценка) не е обвързан с разходи, а със стойността на имота, по аналогия с чл. 31, ал. 4, т. 4 от ЗЕСМФИ, който включва като елемент цената на имота в границите на сервитута, а не отчитането на разходи.

				3.2. Единствено в чл. 1, ал. 1, т. 1 от методиката става въпрос за цени на услуги, спрямо които могат да се изчислят разходите за предоставянето им. В останалите случаи става въпрос за обезщетение (не става ясно какви разходи се предлага да се вземат предвид) или обезпечение (което има възстановителна функция, но само по себе си не е услуга по смисъла на чл. 3, ал. 6 от ЗЕСМФИ). 3.3. Що се отнася до размера на гаранцията считаме, принципът за разходоориентираност намира израз в самите правила и методи за определянето ѝ, които се позовават на възстановяването на разходите.
		Предложение 2. Запазване на безвъзмездността и отстраняване на противоречието за публичната собственост (§ 2 относно чл. 1, ал. 1, т. 2) **Проблем.** Безвъзмездността на правото на преминаване и специално ползване по чл. 17 върху имоти — публична държавна или общинска собственост, вече е закрепена в чл. 1, ал. 2 от Методиката и проектът я запазва. Проблемът е другаде: новата чл. 1, ал. 1, т. 2 допуска обезщетение за „учредяване на други ограничени вещни права“ върху имоти — публична или частна собственост, докато чл. 14, ал. 1 ограничава	Не се приема.	Член 3, ал. 9 от ЗЕСМФИ свързва безвъзмездността само с **обезщетенията за възникнали сервитути** върху имоти – частна държавна или общинска собственост. За **останалите ограничени вещни права**, както върху имоти публична, така и върху имоти частна държавна или общинска собственост

		обезщетението само до частна собственост. Това вътрешно противоречие създава риск публична собственост да бъде обременявана възмездно и косвено да се заобиколи безвъзмездността по чл. 1, ал. 2. **Предлагаме** привеждане на текстовете в съответствие и изрична анти-заобикаляща клауза: *„В чл. 1, ал. 1, т. 2 думите „публична или“ отпадат, така че обезщетения по раздел III да се дължат единствено върху имоти — частна държавна или общинска собственост. Не се допуска определяне на цена, такса, обезщетение или друго плащане, което пряко или косвено обременява безвъзмездното право по чл. 1, ал. 2.*“ **Мотиви.** Отстранява вътрешното противоречие между чл. 1, ал. 1, т. 2 и чл. 14, ал. 1, запазва безвъзмездността по чл. 1, ал. 2 и пресича косвеното ѝ заобикаляне.		законодателят изисква да се определят правилата за изчисляване на размера на обезщетенията за учредяването на съответното право. Член 1, ал. 1, т. 2 от методиката отразява точно тази законова делегация и затова предложението за отмяната му не се приема. За да се отстрани посоченото вътрешно противоречие се допълва съответно чл. 14, ал. 1: *„Еднократно обезщетение за учредяването на други ограничени вещни права върху имоти – **публична или** частна държавна или общинска собственост, за изграждане на нова или разширяване на съществуваща физическа инфраструктура за разполагане на електронни съобщителни мрежи, **за които се дължи обезщетение по закон,** се извършва чрез оценка на правото по общоприетите стандарти за оценяване от определен от съответната община или ведомство лицензиран оценител“.*
		Предложение 3. Разходоориентираност при оценка на общинска инфраструктура без историческа цена (§ 6 относно чл. 7, ал. 2 и 3)	Приема се частично.	След частичното възприемане на предложението текстът се

		Проблем. Проектът (§ 6, чл. 7, ал. 2) въвежда четири метода без ред на приоритет. Методът по т. 1 (възстановителна стойност по текущи цени) макар и коригиран с коефициент за физическо овехтяване, отразява стойността за изграждане на нов, функционално еквивалентен актив и по правило надхвърля историческата амортизирана стойност; при инфраструктура отпреди 1990 г. това завишава разходната база и оскъпява достъпа. Липсват отчитане на моралното (функционално) овехтяване и изрично препращане към разходната обусловеност по чл. 2. **Предлагаме** нова редакция на ал. 3: „*(3) Изборът на метод по ал. 2 се мотивира писмено от общината в акта за предоставяне на правото и се публикува. Избраният метод и получената стойност трябва да отразяват действителната икономическа (амортизирана) стойност на актива и да са съобразени с принципите по чл. 2, ал. 1, като се отчита и моралното (функционално) овехтяване. Когато са приложими повече от един метод, се прилага този, който води до по-ниската обоснована стойност. Определената стойност подлежи на оспорване по реда на ЗЕСМФИ.*“ **Мотиви.** Гарантира, че цените за достъп остават разходоориентирани и че оценъчният механизъм не се използва за създаване на ценова бариера пред конкурентите.		редактира така: „*(3) Изборът на метод по ал. 2 се мотивира писмено от общината в акта за предоставяне на правото. Когато са приложими повече от един метод, се прилага този, който води до по-ниската обоснована стойност.*“ По отношение на публикуването: Правната характеристика на методиката не допуска възлагане на задължения на органи на местното самоуправление - такива могат да им бъдат възлагани само чрез закон. Методиката е подзаконов нормативен акт с предмет, ограничен до методология за изчисляване на цени, обезщетения и гаранции. Що се отнася до второто изречение от приложението, според НСОРБ в практиката значителна част от общинската инфраструктура е изградена преди 1990 г. и част от общините не разполагат с надлежно документирана историческа цена на придобиване. Алинея 2 се отнася само общинска собственост без документирана историческа

				цена на придобиване. При липсата на исторически данни прилагането на предлаганото правило („*Избраният метод и получената стойност трябва да отразяват действителната икономическа (амортизирана) стойност на актива и да са съобразени с принципите по чл. 2, ал. 1, като се отчита и моралното (функционално) овехтяване“*) може да е практически невъзможно. Що се отнася до оспорването на цените, считаме, че тези въпроси са извън обхвата на методиката и следва да се прилага съответното законодателно разрешение в ЗЕСМФИ.
		Предложение 4. Коефициентът К при обезщетенията да не се прилага максимално по подразбиране (§ 7 относно чл. 13 и чл. 14) **Проблем.** Формулите по чл. 13 и 14 определят коефициент К „със стойност до 1,0“, без критерии за конкретното му определяне. Показателно е, че за действащото право на преминаване по чл. 12 максималният коефициент е 0,7. Проектът въвежда за сервитутите по-висок таван (1,0) без обосновка, при това върху сходно ограничаване на същата земя, което води до системно по-високи обезщетения. Липсата на критерии позволява прилагане на максимума по подразбиране. **Предлагаме** добавяне на алинея към чл. 13 (и съответно към чл. 14):	Не се приема	Данъчната оценка на имотите и правата по принцип е значително по-ниска от тяхната пазарна стойност. Прилагането на коефициент до 0,7 спрямо вече занижена данъчна оценка означава, че реалното обезщетение, което ще получи общината, ще бъде многократно под пазарната стойност на ограничението, наложено върху имота. Съгласно чл. 31, ал. 4, т. 4 ЗЕСМФИ при определяне на

		„Коефициентът К се определя мотивирано въз основа на обективни критерии, отчитащи действителната степен на ограничаване на ползването на засегнатия имот, и не може да се прилага в максимален размер без конкретна писмена обосновка. При невъзможност за обосноваване на по-висока стойност се прилага по-ниската. Максималната стойност на К да се приведе към 0,7 по аналог с чл. 12, освен ако по-висока стойност не бъде изрично обоснована.“ **Мотиви.** Осигурява пропорционалност (чл. 2, ал. 2) и предотвратява автоматичното максимизиране на обезщетенията.		обезщетението задължително се взема предвид пазарната оценка на имота. Прилагането на предлагания текст ще създаде административни трудности на малките общини. Освен това не става ясно коя е „по-ниската стойност“.
		Предложение 5. Гаранцията за възстановяване на настилки — намаляване на К и допускане на алтернативни форми (§ 8 относно чл. 15) **Проблем.** Коефициентът К за гаранцията е „със стойност до 1,3“, т.е. допуска обезпечение до 130 % от прогнозната стойност на работите. Свръхобезпечаването блокира оборотен капитал и е особено обременяващо за малките и средните оператори. Освен това не е предвидена форма на гаранцията, различна от паричен депозит, нито ред за освобождаването ѝ. **Предлагаме** следните изменения в чл. 15: а) коефициентът К да бъде „със стойност до 1,0“ вместо „до 1,3“; б) създаване на нова алинея: *„Гаранцията може да се предостави по избор на задълженото лице като парична сума, безусловна и неотменяема банкова гаранция или застрахователна полица. Гаранцията се освобождава в 14-дневен срок от приемане на възстановителните работи; при частично изпълнение се освобождава съответната част.*“ в) при определяне на прогнозната стойност А да се дава приоритет на метода по т. 3 (усреднена цена от последните пет договора от всички възложители),	Приема се частично.	След приемането на предложенията текстът е със следната редакция: ***„Чл. 15. (1)*** *Размерът на гаранция за възстановяване на улични и тротоарни настилки и вътрешноквартални пространства с нарушена цялост се определя по следната формула:* *ГВ = К. S.A,* *където:* *К е коефициент със стойност до 1.0;* *S – площта на засегнатия от строителните работи участък в кв. м., определен съгласно техническия проект;* *А – прогнозна стойност*

		за да се избегне позоваване на единичен завишен договор. **Мотиви.** Пропорционалност и запазване на ликвидността на операторите, без да се намалява защитата на общината срещу реален риск от невъзстановяване.		*на работите по възстановяването, определена по един от следните начини:* *1. цени по последния сключен и действащ договор на съответната община в резултат на проведена обществена поръчка за поддържане и/или текущ ремонт и/или строителство и/или основен ремонт и/или реконструкция и/или рехабилитация на общинската пътна и улична мрежа, пътни съоръжения, актуализирани с индекса на потребителските цени за периода след сключването на договора или* *2. цени по изпълнени договори за дейности по т. 1 в съответната община, актуализирани с индекса на потребителските цени за периода след прекратяването на договора или* *3. усреднена цена от последните пет сключени договора (от всички възложители) за дейности по т. 1 съгласно информацията, публикувана в Регистъра за обществените поръчки.* *(2) Гаранцията може да се предостави по избор на*

				задълженото лице като парична сума, безусловна и неотменяема банкова гаранция или застрахователна полица. Гаранцията се освобождава в 14-дневен срок от приемане на възстановителните работи; при частично изпълнение се освобождава съответната част.“. Що се отнася до избора на метод, той следва да принадлежи на общината. Предпочитанието към усреднената цена може да създаде административна тежест за малките общини, а съответната стойност да не отразява местните особености и динамиката в цените на този вид дейности.
		Предложение 6. Конфликт на интереси и защита срещу изисквания извън закона **Проблем.** Общината често е едновременно собственик на инфраструктурата, ценообразуващ орган и лице, върху чиято собственост се учредяват сервитути. Проектът задълбочава този конфликт: по чл. 13, ал. 1 и чл. 14, ал. 1 лицензираният оценител се определя от самата община или ведомство, което е и бенефициент на по-високата оценка. Наред с това в правоприлагането се наблюдават практики на многократни нови такси, повторни процедури и обявяване на вече заплатени такси за „изгубили правно действие“, които нарушават чл. 3, ал. 2 ЗЕСМФИ.	Не се приема.	По правило цените се определят от собственика (на инфраструктурата и/или имота). Методиката има за цел да създаде конкретни правила, които да облекчават процесите, а не да водят до допълнителни спорове, оценки и насрещни оценки. Освен това предложението надхвърля законовата делегация на ЗЕСМФИ, която не включва правила за

		Предлагаме нова разпоредба със следното съдържание: „*Когато общината или ведомството е едновременно собственик на физическата инфраструктура и орган, определящ цените, обезщетенията или гаранциите, оценката се извършва от независим лицензиран оценител, а на засегнатия мрежов оператор се осигурява право да представи насрещна оценка. Актът и оценката се публикуват. Не се допуска поставянето на изисквания, такси или условия извън предвидените в закона и в тази методика, нито преразглеждане на вече определени и заплатени цени. Споровете относно цените и условията за достъп се решават по реда на ЗЕСМФИ пред Комисията за регулиране на съобщенията*.“ **Мотиви.** Прилага чл. 3, ал. 2 ЗЕСМФИ и осигурява ефективно средство за защита срещу бездействие и обструкции.		решаване на спорове и разногласия.
		Предложение 7. Открит и разходоориентиран достъп до инфраструктура, изградена с публични средства **Проблем.** Значителна част от физическата инфраструктура е или ще бъде изградена с публични и европейски средства (в т.ч. по НПВУ, Компонент 7, инвестиция К7.И1). Правото на ЕС в областта на държавните помощи (Насоки на ЕК относно държавната помощ за широколентови мрежи, 2023/C 36/01) поставя като условие такава инфраструктура да бъде достъпна за всички оператори при открит, недискриминационен и разходоориентиран достъп. Предлагаме нова разпоредба: „*За физическа инфраструктура, изградена, придобита или модернизирана изцяло или частично с публични или европейски средства, се осигурява открит достъп при недискриминационни и строго*	Приема се.	*Създава се чл. 11а:* *„Чл. 11а. За физическа инфраструктура, изградена, придобита или модернизирана изцяло или частично с публични или европейски средства, се осигурява открит достъп при недискриминационни и разходоориентирани условия. Цените за достъп до такава инфраструктура се определят на разходоориентирана основа и се публикуват като предложение, достъпно при равни условия за всички мрежови оператори“.*

		разходоориентирани условия. Цените за достъп до такава инфраструктура се определят на разходоориентирана основа и се публикуват като референтно предложение, достъпно при равни условия за всички мрежови оператори.“ **Мотиви.** Предотвратява дублирането на вече изградени мрежи, защитава публичния ресурс и е в съответствие с условията за съвместимост на държавната помощ с вътрешния пазар.		
		Предложение 8. Редакционни (правно-технически) бележки а) В § 3 (чл. 2, ал. 2) позоваването на гаранциите следва да бъде към чл. 1, ал. 1, т. 3, а не към т. 2 (виж и Предложение 1). б) В § 8 въвеждащото изречение гласи „Създава се раздел III“, а заглавието на самия раздел е „Раздел IV“. Тъй като § 7 вече създава Раздел III (чл. 13 и 14), в § 8 навсякъде да се посочи Раздел IV (чл. 15). в) Новата чл. 1, ал. 1, т. 2 (имоти „публична или частна“) противоречи на чл. 14, ал. 1 (само „частна“); текстовете да се уеднаквят (виж Предложение 2). г) В чл. 14, ал. 2 изразът „се изчислява реда на чл. 13, ал. 2 и 3“ да се коригира на „се изчислява по реда на чл. 13, ал. 2 и 3“.	Приемат се частично.	а) Приема се. Отразено в текста. б) Приема се. Отразено в текста. в) Не се приема по мотивите към предложение 2 по-горе. г) Приема се. Отразено в текста.
		IV. Заключение Молим предложенията по т. III да бъдат обсъдени и отразени в окончателния текст. Приемането им ще гарантира **равнопоставен, прозрачен, недискриминационен и разходоориентиран достъп** до физическата инфраструктура независимо от размера на оператора и ще ограничи установените практики, нарушаващи конкуренцията. Оставаме на разположение за участие в работни срещи по обсъждането на проекта.	Приема се.	Представените предложения са полезни и са съобразени в по-голямата си част в крайния акт.

4.	„Електроразпределение Юг“ ЕАД	Във връзка с процедурата по изменение и допълнение на Методиката за начина за разпределяне на разходите при определяне на цени за предоставяне на достъп до и съвместно ползване на физическа инфраструктура и право на преминаване по Закона за електронните съобщителни мрежи и физическа инфраструктура (Методиката), публикувана на Портала за обществени консултации на Министерския съвет, в рамките на предвидения срок предоставяме на Вашето внимание и на вниманието на работната група нашето предложение за изменение на чл. 15 от проекта на Методиката. С приемането на предложените изменения в чл. 15 от проекта на Методиката ще се осигури по-ясен, обективен и предвидим механизъм за определяне размера на гаранциите, съобразен с действителния обем и стойност на дейностите по възстановяване. Същевременно ще се ограничи възможността за прилагане на различни подходи от отделните общини и ще се избегне определянето на несъразмерно високи гаранции, като по този начин ще се създадат условия за по-добра предвидимост и планиране на разходите при осъществяване на дейностите, попадащи в обхвата на Методиката. *Представеното становище е комуникация с орган на публична власт, във връзка с изразяване на позицията по проекта на горепосочения нормативен акт, по смисъла на чл. 3, ал. 1, т. 1 от Закона за прозрачност при представителство на интереси, която се осъществява в частен интерес.*	Приема се по принцип.	МТС приема общото изложение за правен интерес и правно основание за представяне на становище по проекта. Конкретното предложение за промяна на предложения с проекта чл. 15 от методиката е разгледано на систематичното му място по-долу.
		<u>ПРЕДЛОЖЕНИЕ:</u> Да се измени чл. 15 от проекта на Методиката, както следва: **Чл. 15.** Размерът на гаранция за възстановяване на улични и тротоарни настилки и вътрешноквартални пространства с нарушена цялост се определя по	Приема се частично.	МТС разгледа всички подадени бележки от заинтересованите страни за промени в чл. 15 и предлага коефициент К да бъде намален до 1,0.

		следната формула: ГВ = K.S.A, където: К е коефициент със стойност до ~~*1.3*~~ **0, 15** S – площта на засегнатия от строителните работи участък в кв.м., определен съгласно техническия проект; А – прогнозна стойност на работите по възстановяването, определена по ~~*един от следните начини*~~ **следния начин**: ~~*1. цени по последния сключен и действащ договор на съответната община в резултат на проведена обществена поръчка за поддържане и/или текущ ремонт и/или строителство и/или основен ремонт и/или реконструкция и/или рехабилитация на общинската пътна и улична мрежа, пътни съоръжения, актуализирани с индекса на потребителските цени за периода след сключването на договора или*~~ ~~*2. цени по изпълнени договори за дейности по т. 1 в съответната община, актуализирани с индекса на потребителските цени за периода след прекратяването на договора или*~~ ~~*3.*~~ *усреднена цена от* ~~*последните пет сключени договора*~~ **сключените договори** *(от всички възложители)* **на всички общини** ~~*за дейности по т. 1*~~ *съгласно информацията, публикувана в Регистъра за обществените поръчки.* **МОТИВИ:** Формулата за определяне на размера на гаранцията за възстановяване на улични и тротоарни настилки и вътрешноквартални пространства с нарушена цялост следва да бъде преразгледана. На първо място, предлагаме максималната стойност на коефициента „К“ да бъде променена на 0,15. С тази промяна формулата ще работи коректно и ще доведе до реализиране на целите на Методиката,		По отношение на предложението за определяне на източника на прогнозната стойност на работите по възстановяването изразяваме становище, че дадената община следва да има избор на метод за определяне на гаранциите, тъй като е напълно реална хипотезата на наличие на действащ договор, по който да бъде възложен ремонта. Не считаме за обосновано органите на местна власт да бъдат ограничени само до възможността, предложена в бележката. Въвеждането само на усреднена цена може да създаде административна тежест за малките общини, а съответната стойност да не отразява местните особености и динамиката в цените на този вид дейности.

		заложени в мотивите за изменение. Операторите на електроразпределителни мрежи, включително и ние, реализират инвестиционни обекти със значителна площ и стойност, като прилагането на по-висок коефициент води до несъразмерно завишаване на размера на изискуемата гаранция, като в определени случаи същата може да надхвърли стойността на дейностите по възстановяване. Това създава съществена финансова тежест за изпълнителите и предпоставки за отказ от участие или от изпълнение на вече възложени обекти, по които са сключени договори. Подобен резултат би имал отражение не само върху изпълнението на конкретните инвестиционни проекти, но и върху възможността на операторите своевременно да извършват необходимите дейности по изграждане, реконструкция, ремонт и поддържане на електроразпределителната мрежа. Забавянето или възпрепятстването на тези дейности създава риск за нормалното функциониране и развитието на мрежата, за своевременното присъединяване на нови обекти и за изпълнението на необходимите аварийни и планови ремонти. В крайна сметка това може да се отрази неблагоприятно върху сигурността, непрекъснатостта и качеството на снабдяването на гражданите и бизнеса с електрическа енергия. Поради това размерът на гаранцията следва да бъде определян по начин, който едновременно осигурява достатъчна защита на обществения интерес, свързан с качественото и своевременно възстановяване на засегнатата инфраструктура, и същевременно не създава непропорционална финансова и административна тежест за задължените лица. Предлаганият подход би осигурил необходимия баланс между целите на Методиката и практическата възможност за нормално и		

		своевременно изпълнение на дейностите, попадащи в нейния обхват. На второ място, по отношение на параметъра „А“ подкрепяме предложения в т. 3 подход за определянето му въз основа на усреднена цена. Предлагаме тази усреднена цена да се формира всички сключени договори от всички общини възложители за съответните дейности. Считаме че използването на по-широка база от данни за изчисление ще осигури по-обективна и представителна средна стойност на възстановителните работи, като ограничи влиянието на договори със значително отклоняващи се цени, които могат да доведат до изкривяване на размера на определяната гаранция. По този начин ще се осигури единен и предвидим подход при определяне размера на гаранциите, независимо от общината, на чиято територия се реализира съответният инвестиционен обект.		
5.	Алианс на технологичната индустрия (АТИ)	Алиансът на технологичната индустрия (АТИ) представя в определения срок своите бележки и предложения по Проекта на Наредба за изменение и допълнение на Методиката за начина за разпределяне на разходите при определяне на цени за предоставяне на достъп до и съвместно ползване на физическа инфраструктура и право на преминаване по Закона за електронните съобщителни мрежи и физическа инфраструктура (Проекта/ Методиката), поставен на обществена консултация от Министерството на транспорта и съобщенията. АТИ принципно подкрепя приемането на Проекта, **отчитайки разширяването със Закона за изменение и допълнение на Закона за електронните съобщителни мрежи и физическа инфраструктура (ЗЕСМФИ, обн. ДВ, бр. 35 от 2025 г.)** на предмета на Методиката по на чл. 3, ал.	Приема се по принцип.	Конкретните предложения за промени в акта са разгледани на систематичните им места по-долу.

		5 и ал. 6 от ЗЕСМФИ с новата ал. 9 на посочената разпоредба, с която в предмета на методиката се включват и правила за изчисляване на размера на обезщетенията за възникнали сервитути по чл. 31, ал. 2, т. 2 от върху имоти – частна държавна или общинска собственост, както и за учредяването на други ограничени вещни права върху имоти – публична или частна държавна или общинска собственост, за изграждане на нова или разширяване на съществуваща физическа инфраструктура за разполагане на електронни съобщителни мрежи, за които се дължи обезщетение по закон. Допълнително, с § 10, т. 1 от ЗИДЗЕСМФИ са внесени промени в чл. 72 от Закона за устройство на територията (ЗУТ), с които се предвижда, че с Методиката се определя и размерът на гаранцията, която да обезпечи изпълнението на задълженията на възложителя на строеж на физическа инфраструктура, предназначена за разполагане на електронни съобщителни мрежи и приемно предавателни станции да възстанови улични и тротоарни настилки и вътрешноквартални пространства с нарушена цялост, възложено му с чл. 72, ал. 1 от ЗУТ. **Същевременно, считаме че представеният Проект се нуждае от съществени изменения и допълнения, които да гарантират както създаването на ефективно приложима нова подзаконова нормативна уредба по чл. 3, ал. 9 от ЗЕСМФИ и чл. 72, ал. 3 от ЗУТ, така и реално въвеждане в националното ни право на изискванията на Регламент (ЕС) 2024/1309 от 29 април 2024 г. за мерките за намаляване на разходите за разполагане на гигабитови електронни съобщителни мрежи (Акт за гигабитовата инфраструктура/ GIA).**		

		<u>ОБЩИ БЕЛЕЖКИ:</u> Предлагаме Методиката да бъде съответно изменена и допълнена с цел да бъде **приведена в пълно съответствие с изискванията на Акта за гигабитовата инфраструктура**. GIA представлява регламент и като такъв акт на Общностното право е с **директен ефект във всички държави членки на ЕС**. На основание чл. 19, пар. 2 самият Регламент (ЕС) 2024/1309 **се прилага (в основната си част) считано още от 12.11.2025 г**. В този смисъл, предлагаме в обхвата на Методиката по чл. 3, ал. 5 от ЗЕСМФИ да бъдат включени и **конкретни правила за определянето на наемните възнаграждения и цените за достъп и/или съвместно ползване на публични сгради, покриви, фасади, транспортна инфраструктура и елементи на градско обзавеждане (стълбове за осветление, пътни знаци, светофари, рекламни пана, рамки за пътни такси), спирки на масовия градски транспорт, метростанции и железопътни гари, за разполагане на електронни съобщителни мрежи с много голям капацитет и съоръжения към тях, използвани за разполагане на електронни съобщителни мрежи и прилежащата им инфраструктура на база независима оценка, изготвена от лицензиран оценител по Закона за независимите оценители**. Наред с това, и по действащия ЗЕСМФИ (обн., ДВ, бр. 21 от 09.03.2018 г., в сила от 09.03.2018 г.), транспониращ в националното ни право Директива 2014/61/ЕС от 15 май 2014 г. относно мерките за намаляване на разходите за разгръщане на високоскоростни електронни съобщителни мрежи, на основание § 1, т. 3 от ДР на ЗЕСМФИ **общините изрично са обявени за мрежови оператори с всички произтичащи за тях от това задължения,**	Приема се по принцип.	МТС е изготвило проект на ЗИД на ЗЕСМФИ, който има за цел да осигури прилагането на изискванията на Регламент (ЕС) 2024/1309. Предстои откриване на процедура на обществено обсъждане на проекта със заинтересованите страни. Към разглеждането на проекта на ЗИД на ЗЕСМФИ са относими и въпросите за допълнителни промени в подзаконовата уредба, включително в разпоредбите на Методиката, имащи отношение към прилагането на Акта за гигабитовата инфраструктура. МТС изразява становище, че е в интерес на сектора настоящото изменение да бъде финализирано и приложено в практиката. Няма пречки да бъдат въведени допълнителни промени на следващ етап във връзка с разпоредбите на Регламент (ЕС) 2024/1309. По отношение на представените общи бележки, МТС отчита правилността на извода, че органите на местно самоуправление попадат в дефиницията на мрежов оператор и съответно са обвързани от правилата на секторното законодателство за

		вкл. за предоставяне на достъп до и/или съвместно ползване на физическата им инфраструктура за целите на разполагане и използване на електронни съобщителни мрежи. В този смисъл, Методиката за начина за разпределяне на разходите при определяне на цени за предоставяне на достъп до и съвместно ползване на физическа инфраструктура и право на преминаване по ЗЕСМФИ, **приета с Наредба № 34 от 24 октомври 2018 г., издадена именно от министъра на транспорта и съобщенията, е приложима на общо основание**, макар и с известни специфики (чл. 5, ал. 4 относно среднопретеглената цена на капитала, например) и за **общините в качеството им на мрежови оператори**. **Последното следва да бъде адекватно отразено в новите текстове на Методиката по чл. 3, ал. 5 от ЗЕСМФИ.** Не на последно по важност място, **именно в контекста на GIA, която вече е директно приложима и в Република България**, считаме че в обхвата на Методиката трябва да бъдат предвидени и **конкретни правила за определяне на дължимите местни такси за одобряване на инвестиционни проекти за строежи по чл. 137, ал. 1, т. 3, буква „з“ и „и“ и по чл. 137, ал. 1, т. 5, буква „д“ и „з“ от ЗУТ, както и за издаване на удостоверение за въвеждане в експлоатация за строежи по чл. 137, ал. 1, т. 5, буква „д“ и „з“ от ЗУТ**. Последното цели ограничаване на честите случаи от практиката, при които операторите на електронни съобщителни мрежи са задължавани за заплащат **драстично различаващи се местни такси за съгласуване и одобряване на инвестиционни проекти (идейни, технически и работни) за**		предоставяне на достъп до и съвместно ползване. Същевременно повдигнатите от АТИ въпроси изискват подробен анализ и формиране на предложение, което е необходимо да бъде обсъдено, както със сектора, така и с органите на местно самоуправление. В тази връзка, приемането на настоящия проект би било забавено съществено, което не е в интерес на предприятията, предоставящи електронни съобщителни мрежи и услуги. Предвид изложеното МТС счита за подходящо предложенията на АТИ да бъдат разгледани отделно, като се организира и среща на експертно ниво с цел формулиране на конкретни предложения за редакции на нормативната уредба.

		приемно предавателни станции и останалата физическа инфраструктура за разполагане на електронни съобщителни мрежи, респ. за издаване на удостоверение за въвеждане в експлоатация по чл. 177, ал. 3 от закона за последните. Посочените дължими местни такси, определени от отделните общини, в някои случаи на физическа инфраструктура за разполагане на електронни съобщителни мрежи достигат **фрапиращата разлика от близо 100 пъти**. Предложението цели създаване на ясни правила, по които органите на местното самоуправление да изпълняват задълженията си по закон. Така, съгласно чл. 3, ал. 3 от ЗЕСМФИ, размерът на местните такси за административни услуги, свързани с осъществяването на дейностите по този закон, **не могат да надвишават размера на съответната държавна такса за същата услуга, определена със закон или с акт на Министерския съвет**, т.е. на таксите по Тарифа № 14 за таксите, които се събират в системата на Министерството на регионалното развитие и благоустройството и от областните управители. Допълнително, с предложението се създават **гаранции за спазване от местните администрации на задълженията им по Методиката по чл. 7а от ЗОАРАКСД за определяне на разходоориентиран размер на таксите и разходването им**. **Предвид гореизложеното, считаме че в Методиката по чл. 5, ал. 3 трябва да бъдат предвидени конкретни правила, с които реално да се въведат в националното ни право на изискванията на вече влезлия в сила и директно приложим в Република България Регламент (ЕС) 2024/1309 от 29 април 2024 г. за мерките за намаляване на разходите за разполагане на гигабитови електронни съобщителни мрежи**		

		(Акт за гигабитовата инфраструктура/ GIA). **Допълнително, de lege ferenda да бъде анализирана и необходимостта от съответните законови промени както в специфичния секторен ЗЕСМФИ, така и в общия строителен ЗУТ, които адекватно да отразят изискванията на вече действащата GIA.** **Считаме че систематичното място в Методиката на всички горепосочени предложения следва да бъде определено от самото Министерство, тъй като на основание по чл. 3, ал. 5 именно министърът на транспорта и съобщенията издава наредбата, с която се определя самата Методика.**		
		<u>ПРЕДЛОЖЕНИЕ 1:</u> В § 3 от Проекта относно чл. 2 от Методиката да бъде създадена нова ал. 3 със следното съдържание: *„(3) При определяне на цените за достъп и/или съвместно ползване, наемните условия или размера на обезщетенията за учредяване на ограничени вещни права и сервитути върху имоти – публична или частна държавна или общинска собственост, задължително се отчита икономическата ефективност и общественият интерес от съвместното ползване. Не се допуска определяне на допълнителни или по-високи такси, наеми или обезщетения спрямо собственика или ползвателя на физическата инфраструктура на основание споделяне или разполагане на оборудване от повече от един оператор върху същата физическа инфраструктура.“* **<u>МОТИВИ:</u>** Реферираме към аргументите ни в общите бележки.	Приема се по принцип	Съобразно мотивите към общите бележки на АТИ, изложени по-горе.
		<u>ПРЕДЛОЖЕНИЕ 2:</u> В § 6 от Проекта относно чл. 7 от Методиката да бъдат направени следните изменения и допълнения: Новата ал. 2 на чл. 7 от Методиката да бъде	Не се приема.	Предложението е неясно и не съдържа конкретен текст. От бележката и мотивите не може да бъде направен обоснован

		допълнително конкретизирана и при необходимост съответно изменена и допълнена. **<u>МОТИВИ:</u>** Предложението е с цел **яснота и прозрачност** при определяне на методите за определяне на цената на придобиване на общинска инфраструктура без документирана историческа цена.		извод коя част от нормата е необходимо да бъде конкретизирана и в каква посока.
		<u>ПРЕДЛОЖЕНИЕ 3:</u> Новата ал. 3 на чл. 7 от Методиката да бъде изменена като придобие следната редакция: *„(3) Изборът на метод по ал. 2 се мотивира от общината в общите условия за предоставяне на достъп до и/или съвместно ползване на физическата инфраструктура по чл. 15, ал. 2 от Закона за електронните съобщителни мрежи и физическа инфраструктура.“* **<u>МОТИВИ:</u>** Предложението е цел **съответствие с разпоредбите на ЗЕСМФИ като нормативен акт от по-висш ранг (закон)** по чието прилагане на основание законовата делегация по чл. 3, ал. 5 министърът на транспорта и съобщенията издава наредбата, с която се определя самата Методика. На основание § 1, т. 3 от ДР на ЗЕСМФИ **общините представляват „мрежови оператори“ по смисъла на ЗЕСМФИ на „физическа инфраструктура“** по смисъла на § 1, т. 10 от ДР на закона. Съгласно чл. 15, ал. 2 от закона, мрежовите оператори предоставят достъп до и/или съвместно ползване на физическата си инфраструктура с писмен договор при предварително оповестени на интернет страницата си прозрачни, пропорционални и справедливи общи условия, включително цена. Допълнително, т. 4 на ал. 3 от посочената разпоредба предвижда, че общите условия включват inter alia и цени и механизъм за ценообразуване. **В този смисъл и с цел прозрачност и**	Приема се частично.	МТС отчита правилността на изводите относно задължението на мрежовите оператори да включат в общите си условия цени и принципи на ценообразуване по отношение на услугите за достъп до и/или съвместно ползване на физическата си инфраструктура. Посоченото задължение е ясно разписано в приложимата правна уредба. Същевременно приемането на редакцията, предложена от АТИ, ще доведе до невъзможност за органите на местната власт да изберат най-подходящия метод спрямо конкретно правоотношение. Ако се въведе задължение, съобразно предложената нова редакция на ал. 3, общината следва да избере един от методите и да го включи в общите си условия. Избраният метод съответно ще бъде приложим към всички договори, действащи при тези общи условия. Целта на

		равнопоставеност на операторите на електронни съобщителни мрежи, търсещи достъп до общинска инфраструктура, изборът на метод за определяне на цената на придобиване на последната без документирана историческа цена не следва да се мотивира от общината ad hoc в акта за предоставянето на правото, а да е предварително определен и оповестен в общите условия по чл. 15, ал. 2 от ЗЕСМФИ, публикувани на интернет страницата на съответната община.		предложената промяна в нормативния акт е да осигури максимална гъвкавост в отношенията между страните и да гарантира прилагането на най-адекватния, спрямо конкретно правоотношение, метод. Това е и причината да бъде предложено изборът на метод да се мотивира в акта по предоставяне на правото. С цел да бъдат охранени интересите и на двете страни в правоотношението и след разглеждане на всички постъпили в обсъждането предложения МТС предлага допълване на текста на ал. 3 със следното правило: *„Когато са приложими повече от един метод, се прилага този, който води до по-ниската обоснована стойност.“*
		<u>ПРЕДЛОЖЕНИЕ 4:</u> Да бъде създадена нова ал. 4 на чл. 7 от Методиката със следното съдържание: *„(4) За недвижими имоти и части от тях, включително покриви и поземлени имоти, възнаграждението се определя на пазарен принцип въз основа на независима оценка, а не по механизма за разпределяне на разходите по Методиката.“* **<u>МОТИВИ:</u>** Недвижимите имоти, включително покриви на сгради, фасади и поземлени имоти, се различават по своята правна и икономическа природа от физическата инфраструктура, за която	Не се приема.	Приемането на предложението в тази му редакция може да доведе до прилагането на практики, които не са в интерес на предприятията, предоставящи електронни съобщителни мрежи и услуги. На следващо място не е ясна целта на норма, която създава правило за прилагане на независима оценка, без

		Методиката предвижда разходоориентиран механизъм за определяне на цените. При тези активи стойността се формира основно от местоположението, предназначението, техническите характеристики и пазарното търсене, поради което възмездното им предоставяне следва да се основава на независима пазарна оценка. Предложението е съобразено с принципите на прозрачност, обективност, пропорционалност и недискриминация по ЗЕСМФИ и с целите на Регламент (ЕС) 2024/1309 за улесняване на достъпа до публични активи при справедливи и разумни условия, като същевременно гарантира законосъобразно и икономически обосновано управление на държавната и общинската собственост.		определяне на правила към тази независима оценка, както и кой я извършва. Подобно правило не гарантира прозрачност, пропорционалност, обективност и равнопоставеност, тъй като независимата оценка би могла да варира в широки граници, а една от основните цели на ЗЕСМФИ и регламента е създаването на условия за по-ниски разходи. МТС изразява своята готовност предложението да бъде дискутирано допълнително с оглед изясняване на мотивите за него, както и намиране на подходяща редакция.
		<u>ПРЕДЛОЖЕНИЕ 5:</u> В § 7 от Проекта относно новия Раздел III „Изчисляване на размера на обезщетенията за сервитути и за учредяването на други ограничени вещни права“ да бъдат направени следните изменения и допълнения: Новият чл. 13 от Проекта да бъде допълнително конкретизиран и при необходимост съответно изменен и допълнен. **<u>МОТИВИ:</u>** Предложението е с цел яснота и прозрачност при определяне на еднократното обезщетение за възникнал сервитут по чл. 31, ал. 2,	Не се приема.	Предложението е неясно и не съдържа конкретен текст. От бележката и мотивите не може да бъде направен обоснован извод коя част от чл. 13 е необходимо да бъде конкретизирана и в каква посока.

		т. 2 от ЗЕСМФИ върху имоти – частна държавна или общинска собственост, за изграждане на нова или разширяване на съществуваща физическа инфраструктура за разполагане на електронни съобщителни мрежи.		
		ПРЕДЛОЖЕНИЕ 6: Алинея 2 на новия чл. 14 от Проекта да бъде заличена. Следващите алинеи на посочената разпоредба да бъдат съответно преномерирани. **МОТИВИ:** Новата алинея 2 на чл. 14 от Проекта дублира разпоредбата на чл. 13, ал. 2 и 3 от същия. Допълнително, предвидените правила за изчисляване на еднократно обезщетение за учредяването на други ограничени вещни права за изграждане на нова или разширяване на съществуваща физическа инфраструктура – линеен обект **не съответстват на самия ред за възникване на сервитути по чл. 31 и чл. 32 от ЗЕСМФИ по чието прилагане се издава Методиката като подзаконов нормативен акт.**	Не се приема.	Алинея 2 на чл. 14 от Проекта не дублира, а препраща към ал. 2 и 3 на чл. 13. Разпоредбите на чл. 14, ал. 1 и 2 са прецизирани при отчитане на бележките, постъпили в рамките на общественото обсъждане.
		ПРЕДЛОЖЕНИЕ 7: Алинеи 3 и 4 на новия чл. 14 от Проекта да бъдат допълнително конкретизирани и при необходимост съответно изменени и допълнени. **МОТИВИ:** Предложението е **с цел яснота и прозрачност** при определяне на обезщетението за учредяването на други ограничени вещни права за изграждането на инфраструктура, която не е линеен обект.	Не се приема.	Предложението е неясно и не съдържа конкретен текст. От бележката и мотивите не може да бъде направен обоснован извод коя част от ал. 3 и 4 на чл. 14 е необходимо да бъдат конкретизирана и в каква посока.
		ПРЕДЛОЖЕНИЕ 8: Параграф 8 от Проекта относно новия Раздел IV „Определяне на размера на гаранция за възстановяване на улични и тротоарни настилки и вътрешноквартални пространства с нарушена цялост“ да бъде допълнително конкретизиран и при	Не се приема.	Предложението е неясно и не съдържа конкретен текст. От бележката и мотивите не може да бъде направен обоснован извод коя част от проекта е необходимо да бъде

		необходимост съответно изменен и допълнен. **МОТИВИ:** Предложението е с **цел яснота и прозрачност** с оглед на изцяло новата подзаконова нормативна уредба на посочената материя, която допълнително е част от **общия строителен режим по ЗУТ, а не по специалния секторен ЗЕСМФИ.**		конкретизирана и в каква посока.
5.	„ТВНЕТ2“ ЕООД „СОФТКЪМПАНИ“ ООД „ТВ НЕТ" ООД	Настоящото становище се подава от „ТВНЕТ2“ ЕООД [също от „СОФТКЪМПАНИ“ ООД и „ТВ НЕТ" ООД]. Дружеството участва от свое име като предприятие, непосредствено засегнато от начина, по който се определят периодичните цени за такова ползване. Поставените в становището въпроси обаче имат общо значение и се отнасят до всички независими оператори, които не разполагат със собствена подземна инфраструктура по целия обхват на мрежите си и поради това заплащат периодични цени за разполагането и поддържането на свои кабели или защитни тръби в подземна канална мрежа, управлявана от друг мрежов оператор. На 16.07.2026 год. е открита обществена консултация №12521-К със срок за представяне на становища до 15.08.2026 год. Предмет на консултацията е проект на Наредба за изменение и допълнение на Методиката за начина за разпределяне на разходите при определяне на цени за предоставяне на достъп до и съвместно ползване на физическа инфраструктура и право на преминаване по Закона за електронните съобщителни мрежи и физическа инфраструктура, наричана по-нататък „Методиката“. Проектът е изготвен във връзка с разширяването на нейния предмет със Закона за изменение и допълнение на Закона за електронните съобщителни мрежи и физическа инфраструктура, обнародван в ДВ, бр.35 от 2025	Приема се по принцип.	Както изрично е посочено в мотивите, основната цел на изменението е да се разшири обхватът на методиката след изменението на ЗЕСМФИ (съответно – ЗУТ). Що се отнася до конкретните твърдяни слабости, от една страна, подчертаваме, че методиката закрепя посочените принципи на разходна обусловеност (причинно-следствена връзка между разходите и дейността) – разходите се разпределят по тези услуги, за осигуряването на които са направени; прозрачност; равнопоставеност; пропорционалност; липса на антиконкурентно крос-субсидиране, към които с измененията се добавя и принципа на недискриминацията. Те са от значение за тълкуването на нормативния акт, а също и при решаването на конкретни спорове по прилагането на условията и цените за достъп,

		год. Поради това предложените изменения са насочени главно към обезщетенията за сервитути и други ограничени вещни права върху държавни и общински имоти, гаранциите за възстановяване на настилки и оценяването на инфраструктура, за която не е документирана историческа цена. Подателите на настоящото становище подкрепят необходимостта тези въпроси да бъдат уредени. Самото изменение на Методиката обаче не бива да пропусне установените слабости в действащия ценови механизъм, защото именно те имат ежедневно и непосредствено отражение върху независимите оператори. Тази действаща част има самостоятелно и значително практическо значение. Методиката не е акт, предназначен само за държавни органи и общини, нито се прилага единствено при учредяване на сервитути. Съгласно чл.1, ал.1, т.1 тя урежда начина, по който мрежовите оператори разпределят разходите си, когато определят цените за предоставяне на достъп до и съвместно ползване на физическа инфраструктура. Следователно правилата ѝ се прилагат и когато подземната канална мрежа е частна, управлява се от търговско дружество и се предоставя за ползване на предприятия, които разполагат в нея своите електронни съобщителни кабели. Периодичната цена за един линеен метър в този случай е цената за ползването по дължината на един метър от конкретното трасе на част от физическия капацитет на каналната тръба, необходима за разположения в нея кабел или защитна тръба. Именно тази цена трябва да бъде получена чрез общия разходен механизъм на Методиката. Подателите на настоящото становище не искат		установени в съответствие с него, в съответствие с чл. 81, ал. 1, т. 1 от ЗЕСМФИ. Не приемаме упреците за липса на уредба и относно „установените слабости“. Освен това излагането на такива твърдения и то без конкретика в общественото обсъждане не дава възможност да се анализират и не може да доведе, при необходимост до отговор, при това в изискваното в становището ниво на детайлна уредба. Освен това, подобни основни промени на действащия акт е нужно да се обсъдят с всички заинтересовани лица. Целта на измененията и етапа на процедурата по приемането им не дават такава възможност. Отбелязваме за подходящо последващото изменение на методиката да бъде предшествано от предварителни консултации със заинтересованите страни, за да се установи съществуването и обхвата на възможни проблеми и празноти, които да бъдат отстранени чрез промени в акта при отчитане на

		нормотворческият орган да разреши индивидуален договорен спор, да прецени конкретна фактура или да определи цена, дължима от отделно предприятие. Практическите затруднения са посочени, защото разкриват къде общата уредба допуска различни тълкувания, непрозрачни изчисления и резултати, които ползвателят не може да провери. Целта е при всеки мрежов оператор цената да може да бъде проследена от физическия актив и действително относимите към услугата разходи, през обективния начин за разпределянето им, до дела от ограничения ресурс, използван от съответния ползвател. При сегашната си непълнота Методиката не просто затруднява проверката. Тя оставя пространство нормативните празноти да бъдат използвани за едностранно и икономически необосновано тарифиране, за прехвърляне на разходи върху външните ползватели и в крайна сметка за притискане на малките оператори, които нямат реална алтернатива на съществуващата инфраструктура. Затова общите принципи на разходна обусловеност, прозрачност, равнопоставеност, пропорционалност и липса на антиконкурентно крос-субсидиране трябва да бъдат превърнати в ясни и проверими правила, а не да остават пожелателни декларации.		правните основания, но които той се издава.
		I. СЪЩИНСКАТА ФУНКЦИЯ НА МЕТОДИКАТА Методиката е приета в изпълнение на чл.3, ал.5 и 6 от Закона за електронните съобщителни мрежи и физическа инфраструктура (ЗЕСМФИ). Чл.5 определя основните елементи, които могат да участват в цената: амортизацията на активите,		Не оспорваме правилността на разсъжденията в становището по принцип. Считаме обаче, че на методиката се възлагат очаквания, които надхвърлят делегацията за приемането ѝ

		документално обоснованите разходи, необходими за функционалното обезпечаване на услугата, и допустимата възвръщаемост на вложения капитал. Чл.6 изисква тези разходи да се разпределят пропорционално на използвания капацитет, а за подземната физическа инфраструктура определя линейния метър като единица на услугата. Чл.4 от своя страна изисква цените и механизмът за тяхното определяне да намерят отражение в общите условия на мрежовия оператор. Разпоредбите очертават правилните основни принципи, но между тях остава неуредена решаващата част от изчислението: как конкретните активи и разходи се превръщат в разход за единица използван физически капацитет и как от този разход се достига до периодичната цена за кабела или защитната тръба, разположени по определена дължина от трасето. Това не е техническа подробност, която може изцяло да бъде оставена на вътрешния модел на всеки мрежови оператор. Ако Методиката изброява допустимите разходни категории, но не определя достатъчно ясно последователността и минималните изисквания към разпределянето им, два оператора могат формално да се позоват на едни и същи нормативни принципи и въпреки това да достигнат до съществено различни резултати. Още по-трудна става проверката, когато публикуваният механизъм само възпроизвежда понятията от Методиката, без да показва кои активи са включени, каква е тяхната стойност и възраст, какви разходи са признати, върху каква количествена основа са разпределени и как се формира всяка тарифна категория. При такъв подход ползвателят вижда крайната цена,		(в частност – правните основания, които стоят в основата на настоящото изменение). Много от поставените въпроси обаче се дължат не на недостатъци на методиката, като акт, съдържащ общи правила за поведение, а на съответното ѝ прилагане на практика, които следва да се разрешат по правораздавателен ред и индивидуално.

		но не и причинно-следствената връзка, която би трябвало да я обосновава. Пълният разходен механизъм предполага последователно да бъдат установени няколко свързани величини. Първо трябва да се определи кои физически активи реално участват в предоставянето на услугата и каква част от тяхната стойност все още не е възстановена. След това трябва да се установят текущите разходи, които са причинно свързани с предоставянето и поддържането на достъпа, като се изключат разходи за други дейности или за услуги, които се заплащат отделно. Едва тогава общата призната разходна база може да бъде разпределена върху обективно определен общ използваем капацитет. Полученият разход за единица капацитет трябва накрая да бъде съотнесен към ефективно заетия физически ресурс от конкретния кабел или защитна тръба по дължината на ползваното трасе. Ако някое от тези звена липсва или остане изцяло във властта на определящия цената оператор, крайният резултат не може да бъде независимо възпроизведен. В практиката на Комисията за регулиране на съобщенията (КРС) вече е използван критерият за ефективно заета площ, изчислена въз основа на външния диаметър на кабела или защитната тръба и необходимото пространство за технически допустимото им разполагане. Този подход показва, че общото понятие „използван капацитет“ може да бъде изразено чрез измерим физически показател. Регулаторната практика обаче не отстранява необходимостта общата Методика да бъде достатъчно ясна. Решенията на КРС се постановяват при конкретна фактическа		

		обстановка и в пределите на определена регулаторна процедура; те не следва да бъдат третирани като нормативен прецедент, който автоматично разрешава всеки следващ случай. От тях може да бъде извлечена проверена икономическа и техническа логика, която да бъде уредена по общ, технологично неутрален и еднакво приложим начин. **II. РАЗХОДНАТА БАЗА ТРЯБВА ДА БЪДЕ ПРОСЛЕДИМА, А НЕ САМО НАЗОВАНА** Същинският проблем не е дали мрежовият оператор има право да възстанови обоснованите разходи по инфраструктурата и да получи допустима възвръщаемост. Това право следва от самата Методика и не се оспорва от подателите на настоящото становище. Въпросът е как се доказва, че конкретната цена съдържа именно такива разходи, че всеки от тях е включен само веднъж и че не се възстановява чрез друга цена или услуга. Самото изброяване на амортизация, поддръжка, труд, материали, администрация, външни услуги и цена на капитала не показва какъв е размерът им, за кой отчетен период се отнасят, кои от тях са пряко причинени от предоставянето на достъп и по какъв ключ общите разходи са разпределени между различните дейности на мрежовия оператор. Необходимостта от по-ясна уредба се проявява особено отчетливо, когато в публикувания механизъм едновременно се използват понятия като цена на привлечения или използвания капитал, възвръщаемост на заетите активи и печалба. Нито едно от тези понятия не е само по себе си недопустимо и Методиката не следва да бъде тълкувана като забрана за разумна доходност Трябва обаче да бъде ясно какво икономическо съдържание има всеки компонент, върху каква база		

		се изчислява и по какво се отличава от останалите. Без такова разграничение не може да се провери дали едно и също възнаграждение за капитала не е отчетено повече от веднъж под различни наименования. Правилният нормативен отговор не е предварително да се обяви наличие на двойно начисляване, а да се изиска моделът да позволява тази възможност да бъде изключена чрез ясни данни и изчисления. Същото се отнася и до разходите, които се заплащат между свързани предприятия. Когато собственикът на физическата инфраструктура, операторът, който я управлява, и предприятието, което използва значителна част от нейния капацитет, принадлежат към една икономическа група, вътрешногруповите плащания не трябва автоматично да се приемат за разход, който може да бъде прехвърлен върху външните ползватели. Необходимо е да се установи каква реална услуга стои срещу плащането, дали размерът му е икономически обоснован и дали същият разход не е включен и на друго място в модела. Тази проверка не е намеса в корпоративната организация на предприятията, а пряко следствие от изискването цените за достъп да отразяват действително причинените разходи и да не водят до крос-субсидиране. Проверимостта не означава всяка първична счетоводна операция да бъде публично разкрита пред неопределен кръг лица. Публичната част на ценовия механизъм може да използва подходящо агрегирани данни, така че да бъдат защитени търговската тайна и сигурността на мрежата. Тя обаче трябва да показва най-малко отчетния период, основните групи активи, тяхната стойност и възраст, размера на признатите разходи по съществени категории, приложената цена на капитала, количествената основа и ключовете за		

		разпределение. Подробните счетоводни и технически данни трябва да се поддържат в надеждна одитна следа, която позволява на компетентния орган да възпроизведе изчислението. Така прозрачността се съвместява с търговската тайна, без едната да бъде използвана като основание за обезсмисляне на другата. **III. ИСТОРИЧЕСКАТА СТОЙНОСТ И ВЪЗРАСТТА СЛЕДВАТ АКТИВА** Предложеното разширяване на чл.7 относно инфраструктурата без документирана историческа цена поставя въпрос, който е по-широк от непосредствения повод за изменението. Разходоориентираната цена не може да бъде определена правилно, ако не е ясно коя стойност на физическия актив се възстановява чрез нея. Историческата цена по смисъла на Методиката трябва да се свързва с придобиването или изграждането на самата инфраструктура, а не непременно със стойността, по която активът е отразен при последващо прехвърляне, преобразуване, непарична вноска или счетоводна преоценка. Последващата корпоративна операция може да промени носителя на правата и счетоводното представяне, но не изгражда повторно каналните тръби, шахтите и съоръженията и не създава нов разход за тяхното първоначално изграждане. Поради това липсата на първичен документ при настоящия собственик или оператор не трябва автоматично да се приравнява на обективна липса на историческа информация за актива. Преди да се премине към заместващ оценъчен способ, трябва да бъде изяснено дали данните могат да бъдат проследени в счетоводството на праводателя, документите по преобразуването, инвентарните книги, предходни регулаторни модели или други		

		надеждни източници. Ако активът е прехвърлен между свързани предприятия, цената на вътрешногруповата сделка или стойността на непаричната вноска не следва без допълнителна проверка да се превръща в нова разходна база за външните ползватели. Иначе една промяна в корпоративната структура би могла да доведе до повторно възстановяване на вече понесен и частично или напълно амортизиран разход. Методиката определя 40-годишен полезен живот на актива „канална мрежа“. Подателите на настоящото становище не оспорват този нормативно установен срок като такъв. Съществото е той да се прилага към действителния живот на физическия актив, а не да започва отначало при всяка промяна на собствеността или счетоводната му стойност. Ако една канална мрежа е изградена преди десетилетия, последващото ѝ прехвърляне не заличава изтеклия период, натрупаната амортизация, физическото износване и функционалното овехтяване. Ценовият модел трябва да отчита оставащата невъзстановена стойност, а не да създава възможност същият разход да бъде възстановяван повторно като за нов актив. Когато историческите данни действително не могат да бъдат установени, оценъчният способ трябва да бъде подчинен на същата икономическа логика. Оценката не може да се ограничи до това колко би струвало изграждането на нова инфраструктура към момента на оценяването. Тя трябва да отчете възрастта, техническото състояние, физическото и функционалното овехтяване, оставащия полезен живот и обстоятелството каква част от първоначалната инвестиция вече е била възстановена чрез предходното използване на актива. В противен случай заместващата оценка би престанала да бъде средство за попълване на		

		липсваща информация и би се превърнала в основание за създаване на нова, икономически несъществуваща инвестиционна стойност. **IV. ИЗПОЛЗВАНИЯТ КАПАЦИТЕТ Е ВРЪЗКАТА МЕЖДУ РАЗХОДА И ЦЕНАТА** Линейният метър измерва дължината на трасето, по което ползвателят държи свой кабел или защитна тръба в подземната канална мрежа. Той не измерва сам по себе си каква част от ограниченото пространство в каналната тръба е заета по тази дължина. Два кабела могат да бъдат положени по еднакъв брой линейни метри, но да имат различен външен диаметър и да използват различна част от напречното сечение. Обратно, кабели с различно технологично предназначение могат да имат съпоставими физически размери и да пораждат еднакви или близки разходи за предоставянето на достъп. Затова изискването на чл.6, ал.1 разходите да се разпределят пропорционално на използвания капацитет трябва да бъде развито така, че да свърже дължината на трасето с ефективно заетия по нея физически ресурс. При подземната канална мрежа ограниченият ресурс е пространството в напречното сечение на каналната тръба, което остава достъпно за технически допустимо разполагане и обслужване на мрежови елементи. Ефективно заетата площ, определена въз основа на външния диаметър на кабела или защитната тръба и необходимото технологично пространство, е подходяща основа за измерване на този ресурс. Методиката не е необходимо да замразява конкретна инженерна формула, ако тя може да се нуждае от техническо развитие, но трябва да установи задължителния резултат: ценовото разпределение да следва обективно измеримия дял от физическия капацитет, а отклонение от него да е допустимо само когато е		

		доказано с конкретни допълнителни действия или периодични разходи, причинени от съответния начин на ползване. Технологичното наименование на кабела не е достатъчно да изпълни тази функция. Обстоятелството дали сигналът се пренася чрез оптичен, коаксиален или симетричен кабел не показва автоматично каква площ заема кабелът и какъв постоянен разход поражда за собственика на каналната мрежа. Технологията може да бъде относима, ако води до измерима разлика в необходимото пространство, режима на полагане, поддръжката или други действия по предоставянето на достъп. Когато такава връзка липсва, тарифна категория, изградена единствено върху вида на кабела, рискува да замести разпределянето според използвания капацитет с формална класификация, която не обяснява икономическата разлика в цената. Най-показателен е един трудно защитим практически резултат, до който именно липсата на задължителна връзка между използвания капацитет и цената позволява да се достигне. В ценова листа е възможно за оптичен кабел, положен извън защитна тръба, да бъде определена периодична цена от 0,078 евро за един линеен метър месечно, а за коаксиален или симетричен кабел, положен по същия начин – цена от 0,03 евро за един линеен метър месечно. Разликата е 2,6 пъти. Тя не е обяснена с 2,6 пъти по-голяма ефективно заета площ, с 2,6 пъти по-голям използван капацитет или с доказан допълнителен периодичен разход, а се извежда от самото технологично наименование на кабела. Особено неприемливо е, че оптичният кабел може фактически да има по-малък външен диаметър и да заема по-малко пространство от кабел, поставен в по-евтината категория, но въпреки това да бъде таксуван повече от два и половина пъти по-скъпо.		

		Подобен резултат не може да бъде отминат като безобидна тарифна особеност. Той показва как липсата на обективен нормативен измерител създава възможност най-изгодната за инфраструктурния оператор категория да бъде прилагана без доказуема връзка с използвания ресурс и причинените разходи. Именно тук нормативната непълнота може да се превърне в средство за нелоялно и недобросъвестно икономическо притискане на малките оператори. Настоящото становище не иска произнасяне по конкретната ценова листа, но настоява Методиката да направи такъв резултат невъзможен, освен ако ценовата разлика бъде обективно и проверимо доказана. По същата причина трябва да бъде изяснено как се определя общата количествена основа, върху която се разпределят признатите разходи. Каналната мрежа обичайно се използва едновременно от външни предприятия, от самия инфраструктурен оператор и от свързани с него дружества. Ако в знаменателя на разпределението участва само капацитетът, предоставен на независимите ползватели, разходите, отнасящи се до собственото и вътрешногруповото използване, фактически ще бъдат прехвърлени върху тях. Равнопоставеността изисква всички форми на действително използване да бъдат отчетени по съпоставим начин, независимо дали между собственика и ползвателя се издава външна фактура. Наред с използвания капацитет следва да бъде уредено и третирането на свободния, но технически използваем капацитет, както и на обективно необходимия технологичен резерв. Нито пълното изключване на свободния капацитет, нито механичното включване на всяко формално свободно пространство във всички случаи ще даде		

		верен резултат. Нужно е да се разграничат капацитетът, който действително може да бъде предложен на ползватели, резервът, необходим за безопасна експлоатация и поддръжка, и пространството, което по технически причини не може да бъде използвано. Избраният подход трябва да бъде предварително обяснен и последователно прилаган, защото промяната на знаменателя непосредствено променя разхода за единица и крайната цена. Когато кабелите са положени в защитна тръба на ползвателя, използваният от каналната мрежа ресурс по правило се определя от външния размер на защитната тръба, а не чрез отделно събиране на площта на всяко съдържащо се в нея влакно или кабел. Методиката трябва да предотврати двойното отчитане на един и същ физически капацитет чрез едновременно таксуване на защитната тръба и на поставените в нея кабели, освен когато са предоставени самостоятелни допълнителни услуги, за които възникват отделни и доказуеми разходи. Това е още едно проявление на общия принцип, че всеки разход и всеки използван ресурс трябва да бъдат отчетени точно веднъж. **V. ИНДЕКСАЦИЯТА НЕ МОЖЕ ДА ЗАМЕСТИ ДОКАЗВАНЕТО НА РАЗХОДИТЕ** Чл.8 допуска в общите условия да бъде предвиден механизъм за индексация на цените, но сегашната разпоредба не определя достатъчно ясно към кои компоненти може да се прилага индексът, как се избира относимият индекс и как се проверява отражението му върху действителните разходи за услугата. Инфлацията е общ икономически показател, докато отделните компоненти на цената могат да се изменят с различна посока и интензивност. Стойността на вече изграден и частично амортизиран актив, текущите разходи за		

		труд и материали и възвръщаемостта на капитала не се влияят по един и същ начин от общия индекс на потребителските цени. Поради това автоматичното прилагане на един процент върху цялата крайна цена не гарантира, че резултатът остава разходно обусловен. Този извод се потвърждава и от регулаторната практика. С Решение №161/01.06.2023 год. КРС приема, че индексационният механизъм трябва да отчита изменението на разходите в резултат от инфлацията и да не допуска индексиране за период, по-дълъг от една година назад. Значението на това разрешение е общо: инфлационният индекс може да бъде инструмент за актуализация, но не е самостоятелно доказателство, че всички разходи са се увеличили със същия процент. Предходното решение не следва да бъде възприемано като прецедент, който предварително определя законосъобразността на всяка бъдеща цена; то показва защо самата Методика трябва да изисква видима връзка между индекса, засегнатите разходни компоненти и крайния резултат. Особено проблемен би бил механизъм, който оставя изцяло на едностранната преценка на мрежовия оператор дали изменението на разходите е достатъчно съществено, за да приложи индексация, или дали установено изменение над размера на индекса позволява различен подход. Подобна преценка може да превърне индексацията от предвидим способ за актуализиране в дискреционно право за увеличение. Методиката трябва да изисква предварително известни критерии, еднакъв отчетен период и симетрично действие при увеличение и намаление на относимите показатели. Решението дали цената да бъде изменена трябва да може да бъде проверено въз основа на данни, а не да зависи от необяснена вътрешна оценка на страната, която		

		получава плащането. Трябва да бъде избегнато и повторното отчитане на едно и също изменение. Чл.5, ал.2 предвижда функционалните разходи да се определят въз основа на документално обоснованите разходи за последната приключила финансова година. Ако ценовата база бъде актуализирана с тези текущи данни и след това върху цялата цена бъде приложен общ инфлационен индекс за същия период, увеличението може да бъде включено два пъти. Затова механизмът следва да показва кои входни данни вече са актуализирани, кои компоненти действително подлежат на индексация и за какъв точно период. Индексацията трябва да бъде междинен способ за поддържане на актуалността на доказани разходи, а не заместващ ценови модел, който освобождава оператора от задължението да обоснове цената.		
		VI. НАСОКИ ЗА СИСТЕМАТИЧНО ДОПЪЛВАНЕ НА УРЕДБАТА Подателите на настоящото становище съзнателно не предлагат готова редакция на отделни разпоредби. Окончателният нормативен текст трябва да бъде изработен след техническа и икономическа оценка и да бъде съгласуван с терминологията и структурата на Методиката. Необходимият резултат обаче може да бъде ясно очертан. Уредбата трябва да осигури непрекъсната и проверима връзка между актива, невъзстановената му стойност, причинно относимите текущи разходи, общия използваем капацитет, дела на конкретния ползвател и крайната периодична цена за ползваната по съответната дължина част от подземната канална мрежа. Естественото систематично място за минималното съдържание на публикувания ценови механизъм е чл.4, разгледан във връзка с изискването на чл.5,	Не се приема.	Считаме, че уредбата на проверимата връзка между актива и разхода за предоставяната услуга се съдържа в чл. 5, ал. 5, съгласно който финансовата отчетност за целите на определянето на разходите по ал. 1 трябва да осигурява надеждна одитна следа между направения разход и предоставяната услугата и да позволява проследимост на дейността по отношение на тази услуга. В допълнение по отношение на прозрачността, следва да се има предвид, че чл. 6 и сега изисква разпределянето на

		ал.5 за надеждна одитна следа. Допълването следва да определи каква агрегирана информация трябва да бъде достъпна за ползвателите, така че цената да може да бъде разбрана и възпроизведена, и какви подробни счетоводни и технически данни трябва да се съхраняват за регулаторна проверка. Уместно е в тази част да бъдат обхванати отчетният период, групите активи, историческата стойност, натрупаната амортизация, оставащият полезен живот, съществените категории текущи разходи, приложената възвръщаемост и ключовете за разпределение, без да се изисква публично разкриване на защитена информация извън необходимото.		разходите да се извършва по начин, даващ информация за разхода за единица от предоставяната услуга за всеки тип физическа инфраструктура или неин елемент, пропорционално на използвания капацитет за достъп (освен за услуги от административен характер). Тази формула налага на ползвателите да бъде дадена достъпна информация, която надлежно да удостоверява разходите за единица предоставяна услуга. В случай на конкретен спор относно условията и цените, той подлежи на индивидуално разрешаване по реда на ЗЕСМФИ. Целта на изменението по правило е да се създаде уредба съгласно разширения обхват на методиката.
		Чл.5 е подходящото място да бъде развито изискването всеки разход да бъде причинно свързан с услугата, да бъде включен само веднъж и да не се възстановява чрез друга цена. В същия контекст трябва да се осигури ясно разграничение между отделните компоненти на възвръщаемостта и да се посочи как се проверяват вътрешногрупови разходи. Това не налага нормотворческият орган да определя конкретна норма на доходност или да отрича допустимостта на печалбата. Нужно е да бъде определен начинът, по който операторът	Не се приема.	Целта на изменението по правило е да се създаде уредба, съгласно разширения обхват на методиката. В този смисъл чл. 5 не носи необходимост от изменение с оглед на поставената цел. Отбелязваме, че предвид изложените въпроси за разрешаване, при последващо

		доказва, че приложените компоненти имат различно икономическо съдържание и не водят до повторно възнаграждаване на един и същ капитал.		изменение на методиката е необходимо и подходящо да бъдат проведени предварителни и задълбочени консултации и изслушване на всички заинтересовани страни. Отново напомняме, че при конкретно неправилно прилагане на нормативния акт, споровете за условия и цени могат да бъдат разрешени индивидуално по реда на ЗЕСМФИ.
		Развитието на понятието „използван капацитет“ принадлежи систематично към чл.6 или към техническо приложение, към което тази разпоредба препраща. Линейният метър следва да остане мерило за дължината на ползваното трасе, но размерът на разхода за този метър трябва да отчита ефективно заетата част от напречното сечение на каналната тръба. В същата уредба е необходимо да се определят принципите за включване на собственото и вътрешногруповото ползване, за третирането на свободния технически използваем капацитет и технологичния резерв и за недопускане на двойно отчитане при защитни тръби. Тарифните групи могат да останат практически инструмент, но границите и съотношението между тях трябва да произтичат от обективни физически показатели или от доказани различия в разходите.		Целта на изменението по правило е да се създаде уредба, съгласно разширения обхват на методиката. В този смисъл чл. 6 не носи необходимост от изменение с оглед на поставената цел. Отбелязваме, че предвид изложените въпроси за разрешаване, при последващо изменение на методиката е необходимо и подходящо да бъдат проведени предварителни и задълбочени консултации и изслушване на всички заинтересовани страни. Отново напомняме, че при конкретно неправилно прилагане на нормативния акт, споровете за условия и цени могат да бъдат разрешени индивидуално по реда на

				ЗЕСМФИ.
		Предложеното изменение на чл.7 следва да бъде разширено с ясна последователност при установяването на историческата стойност и избора на заместващ оценъчен способ. Нормативният резултат трябва да изключи възможността корпоративното прехвърляне, непаричната вноска или счетоводната преоценка сами по себе си да бъдат третирани като липса на историческа цена и като начало на нов полезен живот. Когато заместваща оценка е действително необходима, тя трябва задължително да отразява фактическата възраст, натрупаното физическо и функционално овехтяване и вече изтеклата част от полезния живот.	По принцип се приема.	В редакцията на чл. 7, ал. 3 е включено правилото за „методи, който води до най-ниската обоснована стойност“. *„(3) Изборът на метод по ал. 2 се мотивира от общината в акта за предоставянето на правото. Когато са приложими повече от един метод, се прилага този, който води до по-ниската обоснована стойност.*
		Чл.8 се нуждае от по-пълна уредба на индексационния механизъм. Допълването трябва да свърже индексацията с конкретните разходни компоненти, които действително се влияят от избрания официален индекс, да определи периодичността и отчетния период, да осигури симетрично действие и да изключи повторно актуализиране на разходи, вече отразени чрез данните за последната приключила финансова година. Преди прилагането на изменена цена следва да бъдат достъпни използваният индекс, периодът, засегнатите компоненти, относителната им тежест и самото изчисление, така че увеличението да не зависи от едностранна и непроверима преценка. Ако Методиката бъде допълнена в този смисъл, заключителните разпоредби трябва да предвидят разумен, но ограничен срок, в който мрежовите оператори да приведат общите си условия, ценовите листи и механизмите си за ценообразуване в съответствие. Това не означава административно	Не се приема.	Целта на изменението по правило е уредба, съгласно разширения обхват на методиката. В този смисъл чл. 8 не носи необходимост от изменение с оглед на поставената цел. Отбелязваме, че предвид изложените въпроси за разрешаване, при последващо изменение на методиката е необходимо и подходящо да бъдат проведени предварителни и задълбочени консултации и изслушване на всички заинтересовани страни. Отново напомняме, че при конкретно неправилно прилагане на нормативния акт, споровете за условия и цени

		определяне или автоматична промяна на всяка съществуваща цена. Изискването е операторът да може да покаже, че цената е получена от действителните данни по проверимия нормативен механизъм. Когато това бъде доказано, Методиката ще защити и правото на мрежовия оператор да възстанови обоснованите си разходи; когато не бъде доказано, общото позоваване на разходни категории няма да може да замести липсващата връзка между разхода, капацитета и цената.		могат да бъдат разрешени индивидуално по реда на ЗЕСМФИ.
		Обобщено, необходимите нови или допълнени нормативни текстове следва да обхванат: □ допълнение на чл.4, което да определи минималното съдържание на публичния механизъм за ценообразуване и информацията, необходима за независимо възпроизвеждане и регулаторна проверка на цената; □ допълнение на чл.5, което да изисква причинна връзка на всеки признат разход с услугата, еднократното му включване, ясно разграничаване на компонентите на възвръщаемостта и проверка на вътрешногруповите плащания; □ развитие на чл.6 или създаване на техническо приложение, което да свърже линейния метър с ефективно заетата площ, да уреди общия използваем капацитет, собственото и вътрешногруповото ползване, свободния капацитет и технологичния резерв и да забрани технологичното наименование на кабела да служи само по себе си като основание за по-висока цена; □ разширение на чл.7, което да запази историческата стойност, натрупаната амортизация и изтеклата част от полезния живот при преобразуване, прехвърляне, непарична вноска или счетоводна преоценка и да въведе поредност и	Приема се частично.	Целта на изменението по правило е уредба, съгласно разширения обхват на методиката. В този смисъл чл. 5, 6 и 8 не носи необходимост от изменение с оглед на поставената цел. Отбелязваме, че предвид изложените въпроси за разрешаване, при последващо изменение на методиката е необходимо и подходящо да бъдат проведени предварителни и задълбочени консултации и изслушване на всички заинтересовани страни. Отново напомняме, че при конкретно неправилно прилагане на нормативния акт, споровете за условия и цени могат да бъдат разрешени индивидуално по реда на ЗЕСМФИ. В чл. 7 уредбата е допълнена в ал. 3, като е включено

		критерии при използването на заместващи оценъчни способи; - разширение на чл.8, което да обвърже индексацията с действително изменените разходни компоненти, да осигури симетрично действие и да изключи субективното и двойното актуализиране; - преходен текст, който да задължи мрежовите оператори в разумен, но ограничен срок да приведат общите си условия, ценовите листи и механизмите си за ценообразуване в съответствие с допълнената Методика и да докажат съответствието на прилаганите цени.		правилото за „методи, който води до най-ниската обоснована стойност“. *„(3) Изборът на метод по ал. 2 се мотивира от общината в акта за предоставянето на правото. Когато са приложими повече от един метод, се прилага този, който води до по-ниската обоснована стойност*“.
		VII. БЕЛЕЖКИ ПО ПУБЛИКУВАНИЯ ПРОЕКТ Подателите на настоящото становище отчитат, че публикуваният проект е насочен главно към обезщетенията за сервитути и ограничени вещни права, гаранциите за възстановяване на настилки и оценяването на инфраструктура без документирана историческа цена. По тази част правят следните бележки: - В заглавието на проекта и в мотивите неправилно е посочена Наредба №34 от 2017 год.; правилното означение е Наредба №34 от 24.10.2018 год., обнародвана в ДВ, бр.92 от 6.11.2018 год.	Приема се.	Отразено.
		- В §3, т.2 принципите за определяне на гаранциите неправилно са препратени към чл.1, ал.1, т.2 вместо към т.3; в §8 е посочено създаване на раздел III, а предложеният текст е озаглавен „Раздел IV“; обхватът на чл.14, ал.1 следва да бъде съгласуван с чл.1, ал.1, т.2 и със законовото основание, които включват както публична, така и частна държавна или общинска собственост.	Приема се.	Отразено.

		□ При способите по новия чл.7, ал.2 трябва да бъдат установени поредност, критерии за преминаване от по-надежден към по-косвен способ и изискване за доказване на обективната недостъпност на историческите данни. При всеки заместващ способ трябва да се приспадат натрупаното физическо и функционално овехтяване и изтеклата част от полезния живот, така че да не се допуска повторно възстановяване на вече амортизирана стойност.	По принцип се приема.	В редакцията на чл. 7, ал. 3 е включено правилото за „методи, който води до най-ниската обоснована стойност“. *„(3) Изборът на метод по ал. 2 се мотивира от общината в акта за предоставянето на правото. Когато са приложими повече от един метод, се прилага този, който води до по-ниската обоснована стойност*“.
		□ Коефициентът К е определен само чрез горна граница – до 1,0 при обезщетенията и до 1,3 при гаранцията – без обективни критерии за избора на конкретната стойност. Величината А в чл.15 следва да бъде еднозначно определена като единична стойност за един квадратен метър или формулата да бъде съобразена с нейното действително съдържание. Необходимо е да бъде определен и кратък срок за освобождаване на гаранцията след приемането на възстановителните работи.	Приема се частично.	Коефициентът е променен при установяване на максимална граница 1,0 и в двата случая. Той се съотнася към стойността на засегнатата част от имота съгласно данъчната оценка. Тази горна граница е разумна предвид принципно невисоките стойности на данъчните оценки. Същевременно не се предлагат обективни критерии, които биха отразили цялата палитра на засегнати субекти (големи и малки общини). Възприет е съществуващ подход в методиката (чл. 12). В чл. 15 по отношение на величината А е уточнено, че единицата е кв.м.

				По отношение на определянето на сроковете за възстановяването на гаранцията: в чл. 72, ал. 5 от ЗУТ е посочено, че гаранцията се възстановява в срок до три месеца след приключването на дейностите. Преуреждането на този срок в подзаконов нормативен акт не би било законосъобразно.